

04
2025

VELKOMEZIŘÍČSKO

Z dokumentů
tvoří příběhy

VELKOMEZIŘÍČSKO

Zpravodaj města Velké Meziříčí,
periodikum územního samosprávného
celku.

Vydává Město Velké Meziříčí,
Radnická 29/1, 594 13, Velké Meziříčí,
IČ 00295671.

Vychází měsíčně v nákladu 5 800 výtisků
pro Velké Meziříčí a místní části Hrbov,
Svařenov, Lhotky, Kúsky, Dolní Radslavice,
Mostišťe a Olší nad Oslavou, zdarma.

Evidenční číslo MK ČR E 11 305.

Adresa redakce:

Radnická 29/1, 594 13 Velké Meziříčí

Šéfredaktorka: Bc. Martina Strnadová

Redaktorka: Tina Kárníková

Redaktor: Petr Chňoupek

Telefon: 566 781 038, 724 063 930

E-mail: velkomezirisko@velkomezirici.cz

Tisk, roznos: SAMAB PRESS GROUP, a. s.,
tiskarna@samab.cz, Česká pošta, s. p.

V případě nedodání zpravodaje
se obraťte na Českou poštu Velké Meziříčí
(+420 954 259 401).

Můžete si ho vyzvednout také ve
vestibulu radnice, případně v redakci
Velkomeziříčska.

Vydavatel si vyhrazuje právo krátit nebo
upravit příspěvky bez předchozího souhlasu
autora, v případě nedostatku místa je zcela
odmítnout. Příspěvky některých autorů
mohou vyjadřovat názory pisatele a nemusí
se shodovat se stanoviskem vydavatele.
Jakékoliv užití a šíření částí nebo celku
obsahu Velkomeziříčska bez písemného
svolení vydavatele je zakázáno.

Neoznačené příspěvky jsou zprávami
vydavatele.

Toto číslo vychází ve středu
2. dubna 2025 (XXXVI. ročník).

Uzávěrka příštího čísla je
25. dubna 2025 ve 12:00.

Podklady pro inzerci, blahopřání
a společenskou kroniku přijímáme:

Pondělí: 13:00–17:00

Středa: 10:00–12:00

Pátek: 8:00–12:00

VELKOMEZIŘÍČSKO V SÍTI:

www.velkomezirisko.cz

[f](https://www.facebook.com/velkomezirisko) [y](https://www.youtube.com/velkomezirisko) [@velkomezirisko](https://www.instagram.com/velkomezirisko)

Martin Kaman
místostarosta

Úvodník

Vážení spoluobčané, milí sousedé,
jaro láká k vycházkám, a proto se dnes budu věnovat cestám – městským i těm do
přírody.

Rekonstrukce středobodu našich cest – Náměstí – začne co nevidět. Připomínám
slavnostní zahájení 4. dubna v 15 hodin na náměstíčku sv. Šebestiána. Důležitá
změna: 7. dubna začnou podle plánu práce v ulici U Bašty a Komenského; výjezd
z náměstí povede přes Kostelní ulici a kolem Kotvičky. Ale už 22. dubna, tedy dříve
než bylo plánováno, bude na žádost plynářů uzavřena Kostelní ulice a odstartuje
pracovní etapa číslo 3. Výjezd z náměstí po 22. dubnu povede přes Radnickou do
ulice Pod Hradbami. Zde vznikne nové propojení, které zjednoduší pohyb aut v cen-
tru města. Během stavby bude třeba zvýšené opatrnosti. Děkuji za pochopení při
změně harmonogramu.

Proměnou prochází okolí Tří křížů. S respektem k poutnímu významu místa i pří-
rodní krásě okolí zde stavíme nové odpočinkové posezení z přírodních materiálů.
Příjemné a důstojné zázemí pro své cesty zde najdou lidé zamyšlení a v modlitbách,
ale i obyvatelé na vycházkách, při vyjíždkách a výletníci po okolí.

Podél cesty ze Lhotek na Fajtův kopec vysadili žáci místní školy 15 ovocných stro-
mů. Tyto výsadby obohacují krajinu a zpřijemňují putování. Věřím, že podobných
projektů bude přibývat.

Pokračujeme v projektování cesty do Balinského údolí. Po úseku „po loukách“ začí-
náme připravovat také úsek na úrovni koupaliště. Plán spočívá ve stavbě opěrné zdi
nad řekou, podél silnice na Uhřínov. Díky ní můžeme získat potřebnou šířku pro
vznik bezpečné obousměrné stezky pro pěší a cyklisty.

Na cestách k nám by měl pomáhat i spolek Tepna Vysočiny, který jsme loni spolu-
založili. Jeho cílem je systematická spolupráce místních subjektů, díky níž může
přibýt turistů, a tím se zlepši služby i pro nás, místní obyvatele. Na sociálních sítích
již můžete najít první výsledky práce spolku.

Přeji vám příjemné jarní dny plné krásných procházek.

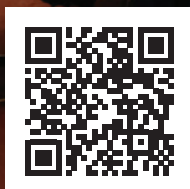
Město Velké Meziříčí Vás srdečně zve
na pietní vzpomínku obětí II. světové války
a Velkomeziříčské tragédie.

7. května 2025, u památníku padlých,
hřbitov Karlov ve Velkém Meziříčí
Začátek v 17:00 hodin

Ing. arch. Alexandros Kaminaras
starosta města

Sledujte web
novenamestivm.cz:

Vyřešte své přípojky včas, zaznělo na veřejném projednání náměstí

Blíží informace o etapách rekonstrukce náměstí, termínech, přípojkách, přístupu k nemovitostem a omezeních si vylisovali zhruba šest desítek lidí.

V úterý 11. března proběhlo v koncertním sále Jupiter klubu již třetí veřejné projednání rekonstrukce náměstí a přilehlých ulic. Zájemcům, zejména vlastníkům stavbou dotčených nemovitostí, byli k dispozici zástupci města, Svazu vodovodů a kanalizací, zhotovitelé firmy, projektanta a další. Z jejich strany zazněly všechny důležité informace o blížící se akci, která je tou největší v novodobých dějinách Velkého Meziříčí. Lidé se jich mohli zeptat na všechno, co je v souvislosti s rekonstrukcí zajímavé, a to zejména, jak se po dobu stavby dostanou ke svým nemovitostem a provozům.

„Vzhledem k rozsahu stavby jsme se snažili nastavit termíny na extrémně krátkou dobu. Chceme tím minimalizovat její dopady na život a podnikání v centru města. Uvědomujeme si, že je to pro zhotovitele náročný úkol,“ uvedl starosta Alexandros Kaminaras. „Věřím, že v září 2026 se tady sejdem a vy už budete mít krásné nové náměstí,“ zněla optimistická odpověď Karla Uhlíře, zástupce zhotovitelé firmy Gardenline. „I přes veškerou snahu je jisté, že

bez nějakých omezení se taková stavba neobejde. Proto prosíme o shovívavost a trpělivost,“ dodal starosta s tím, že veškeré základní informace o stavbě včetně aktualit najdou zájemci na speciálním webu novenamestivm.cz.

Vlastníci nemovitostí dostali pasporty přípojek kanalizací a vodovodů, které pro ně nechalo vypracovat a zaplatilo město, aby minimalizovalo problémy při rekonstrukci. Lidé z nich zjistí, v jakém stavu přípojky jejich nemovitostí jsou a návrh řešení. „Určitě pak nepřepojíme na nový vodovodní a kanalizační řad ty, které budou v nevyhovujícím stavu. Proto je vyměňte hned. Později to nepůjde, protože vám nikdo nedovolí rozkopat čerstvě opravené náměstí. A po nějaké delší době vás to bude stát mnohonásobně víc, než když to uděláte nyní v rámci stavby,“ zdůraznil zástupce Svazu vodovodů a kanalizací Žďársko.

V pondělí 7. dubna stavba začne. „První etapu zahájíme v jednom z nejobtížnějších míst, kde je kanalizace asi 4,5 metru hluboko, a to v ulici U Bašty,“ sdělil Karel Uhlíř. Alexandros Kaminaras pak pozval veřejnost na slavnostní zahájení stavby, které proběhne v pátek 4. dubna v 15 hodin u soutoku řek, v parčíku sv. Šebestiána. „Dozvíte se něco z historie projektu či datum poslední rekonstrukce náměstí,“ prozradil starosta.

Martina Strnadová

PRAVIDLA PRO
UDĚLOVÁNÍ CEN
A FORMULÁŘ
K PODÁNÍ
NÁVRHU

Návrhy na udělení ceny města Ize podávat do konce dubna

**Navrhňte osobnost či instituci na Cenu města Velké Meziříčí.
Termín pro podávání návrhů je nejpozději do 30. dubna.**

Město letos podruhé ocení jednotlivce, skupiny nebo instituce za vynikající výkon, mimořádný počín a výraznou aktivitu, kterými přispěli k rozvoji, propagaci a posílení dobrého jména Velkého Meziříčí. Písemný návrh může podat kdokoli prostřednictvím některého ze zastupitelů. Všechny pak posoudí komise a vybraná jména

předloží radě města. O udělení ceny města pak rozhodnou zastupitelé do 30. září. Ocenění získají artefakt a pamětní list, který jim bude předán na slavnostním večeru v Jupiter klubu.

Prvními laureáty, kteří získali Cenu města Velké Meziříčí v roce 2024, jsou Jan Podstatzky Lichtenstein, Bořivoj Pejchal, Stanislav Tvarůžek a in memoriam Jiří Michlíček a Zdeněk Svoboda. Zvláštní ocenění za záchranu života obdrželi Jiří Cízl z Třebíče a Michal Jež z Velkého Meziříčí.

Martina Strnadová

Mimořádně k náměstí: Třetí etapa rekonstrukce začne dřív

Mění se harmonogram rekonstrukce náměstí. Ulice Kostelní bude zavřena o tři měsíce dřív. První etapa rekonstrukce náměstí a přilehlých ulic odstartuje podle plánu, a to 7. dubna v ulici U Bašty. Práce budou probíhat i v ulici Komenského, takže výjezd z náměstí bude umožněn ulicí Kostelní

a kolem Kotvičky. Ovšem jen do 22. dubna. Pak se to změní.

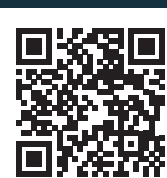
„Plynaři přišli s mimořádným požadavkem, že v Kostelní ulici potřebují co nejdříve položit plynovodní potrubí.

Etapa číslo tři proto odstartuje již 22. dubna, a ne až v srpnu, jak bylo původně v plánu. Z náměstí se bude vyjíždět ulicí Radnickou přes parkoviště do ulice Pod Hradbami, a to oběma směry – doleva i doprava.

S propojením v tom místě počítá i projekt rekonstrukce náměstí,“ informoval místostarosta Martin Kaman.

Martina Strnadová

Sledujte web
novenamesti.cz:

Sociální služby dostaly dvě nová auta

Terénní pečovatelská služba získala dva nové elektromobily Opel Combo. Oba vozy přišly na 1818 073 korun. Na jejich nákup se městu podařilo získat pětadevadesátiprocentní dotaci z integrovaného regionálního operačního programu. Vozidla dodala místní společnost Auto Dobrovolný.

Ve čtvrtek po poledni došlo ke slavnostnímu předání nových vozidel. Klíče od obou převzal z rukou Milana Dobrovolného místostarosta města Martin Kaman, a ten je předal do rukou ředitelky Sociálních služeb města Velké Meziříčí Jany Nachtigalové. „Vozový park nejen sociálních služeb po-

stupně obměňujeme za vozy ekologičtější, komfortnější, spolehlivější a ekonomičtější,“ uvedl místostarosta Martin Kaman a dodal: „Těší mě, že ve firmě Auto Dobrovolný máme tak skvělého a spolehlivého partnera.“

Petr Chňoupek

Cyklostezka kolem Balinky povede po opěrné zdi

Město podepsalo smlouvu se společností Eurotrac Brno na pořízení projektové dokumentace stezky pro pěší a cyklisty u koupaliště Palouky.

Projektovat se bude varianta, jejíž součástí je železobetonová opěrná zeď o délce zhruba šedesát metrů, která bude kopírovat stávající silnici na Uhřínov. Po koruně zdi

povede tři metry široká stezka (viz obrázek příčného řezu opěrné zdi).

Projektová dokumentace bude řešit i prostor u křižovatky s ulicí Zahradní, kde je dnes neoficiální parkovací plocha. Tady bude cyklostezka vyúšťovat a tomu bude uzpůsobena i parkovací plocha, která se stane oficiální.

Od konce opěrné zdi pak bude cyklostezka pokračovat dál do Balinského údolí, a to po loukách a stávajících cestách. „Každou část stezky projektujeme zvlášť, protože každá část je jiná,“ dodal místostarosta Martin Kaman.

Petr Chňoupek

Most před kruháčem bude zrušen

S drobnými komplikacemi musí v létě počítat řidiči na konci Sokolovské ulice (těsně před kruhovým objezdem), kde se bude opravovat most.

„Jedná se v tomto případě spíše o zrušení mostu (ev. č. 602-027) - zalití betonem a za-injektování po provedených opravách kanalizace městem potažmo Svazem vodovodů a kanalizací Žďársko. Vlastní stavbu provedou společně tři investoři, práce budou

probíhat bez uzavírek. V nejnutnějším případě bude využito pracovní místo dočasně i přímo na silnici II/602. Veřejná zakázka bude vypsána do konce března, hlavním investorem je SVAK ZR. Práce budou probíhat od začátku června až do konce října 2025,“

vedl ředitel Krajské správy a údržby silnic Radovan Necid.

Jinak se Velkému Meziříčí uzavírky letos vyhnou. Nejbližší městu se budou povrchy silnic opravovat v Dobré Vodě, Geršově, Osově Bítýšce a silnice z Holubí Zhoře do Březky. Mosty a propustky se budou rekonstruovat v Pustině, Křižanově a ve Vanči.

Petr Chňoupek

Jupiter club je součástí Tepny

Rada města schválila vstup společnosti Jupiter club do destinační společnosti Tepna Vysočiny.

Destinační společnost si bere za úkol zvýšení konkurenceschopnosti Jihlavska a Velkomeziříčska v oblasti cestovního ruchu. Kromě měst Jihlava a Velké Meziříčí jsou zakládajícími členy také Brána Jihlavy, jih-

lavská zoologická zahrada, Jelínkova vila a Muzeum autíček v Přísece. „Členství hodláme využít v oblasti marketingové podpory nabídky komerčních pronájmů našich prostor za účelem pořádání konferencí, školení, svateb a dalších eventů,“ uvedla ředitelka Jupiter clubu Adéla Šoukalová.

Petr Chňoupek

Lokalita u Tří křížů prochází proměnou

Zastávka na poutní cestě do Netína dostává důstojný vzhled. Plastový koš, rozbitá lavička, rezavé zábradlí jsou pryč. Níž už se posunul i plot kolem dálnice, který bránil výhledu na město.

Kromě úpravy terénu a vyčištění prostoru kolem křížů vzniká opodál odpočinkové místo. Přibude informační tabule pojednávající o třisetleté historii pouti do Netína. Místo je součástí naučné stezky – okruhu údolím Oslavy.

Martina Strnadová

Severní strana hřbitova na Karlově má nový plot

Hřbitov na Karlově prochází úpravami. Po loňské revitalizaci vstupní části a rekonstrukci sousoší u památníku padlých se dočkal opravy plot ze strany u dálnice. Byl v dezolátním stavu, takže došlo k výměně poškozených betonových sloupků a natažení nového pletiva ve zhruba dvoustmetrovém úseku od severozápadní

brány. „Současně byla provedena úprava terénu, zmlazení šedřikového plotu a ořezání pěti topolů při vnější straně cesty,“ upřesnila městská architektka Tereza Axmanová.

U vstupu a v prostoru památníku padlých přibýly i nové lavičky a odpadkové koše.

Martina Strnadová

Kácení je přípravou na rekonstrukci náměstí

Kolem kostela, v Komenského ulici a na soutoku řek proběhlo kácení stromů a keřů zejména kvůli rekonstrukci náměstí, která začne 7. dubna v ulici U Bašty. Firma práce provedla v době vegetačního klidu. Vykácené stromy budou později nahrazeny novými s perspektivou pro danou lokalitu. Slavnostní zahájení rekonstrukce náměstí se odehraje na náměstíčku sv. Šebestiána 4. dubna v 15 hodin.

Martina Strnadová

Foto Jan Oulehla

Děti zasadily do krajiny třešně

Patnáct nových ovocných stromů lemuje cestu ze Lhotek na Fajtův kopec. Stromořadí vysadily děti ze lhotecké základní školy pod vedením Jana Oulehly a učitelky Moniky Kamenské. Jde o již třetí komunitní výsadbu v této místní části Velkého Meziříčí.

O dvě předchozí větší komunitní výsadby ve Lhotkách byl mezi veřejností značný zájem. Lhotky jsou tak bohatší o řadu starých odrůd hrušní a dalších ovocných stromů, které v regionu v minulosti rostly. Předseda komise pro místní správu a současně sadař a ekolog Jan Oulehla tentokrát školákům k výsadbě přichystal zejména staré odrůdy třešní. „A to proto, že jiné ovocné druhy nejsou vhodné k cestám. Mají totiž příliš nízké nebo převislé koruny. Ty by pak bránily v cestě projíždějícím autům a traktorům. Třešně je možné zapěstovat nasazením koruny do takové výšky, aby nepřekážely. Navíc je výsadba jen z jedné strany cesty, aby bylo možné se stromům vyhnout. Třešně mají oproti jabloním a hrušním i tu výhodu, že nebudou padat na vozovku,“ vysvětlil Jan Oulehla. Ve středu 26. března po poledni vyrazil průvod dětí v reflexním odění od školy k cestě za vesnicí. Na místě již byly vykopané díry a nachystané nářadí, voda na zalévání, mulčovací štěrka i stromky. Žáci nejprve dostali instruktáž a pak se pustili do výsadby. Osvědčila se jim práce ve čtyřčlenných skupinkách. Dva zasypávají díru hlínou, zatímco třetí v ní drží stromek a čtvrtý udusává botami zeminu okolo kořenů. A při nošení konve s vodou nebo

nádoby se štěpkou se mohou všichni střídát. Dobrovolnické sázení totiž nesmí být dřina, ale spíš radost a zábava. I proto po třech hodinách práce přišlo na řadu opékání špekáčků.

„Výsadby s dětmi jsou fajn. S dospěláky se totiž moc nestává, že by se některý z nich záměrně zamotal do pletiva proti okusu, další se pustili do závodu v ježdění na kárce nebo že by někdo zkoušel, jak vlastně funguje odtok vody samotíží prostřednictvím vlastních bot,“ popsal Jan Oulehla průběh výsadby s dětmi a dodal: „Je to jedna z forem, jak dětem přiblížit jejich okolí a podpořit budování pozitivního vztahu k němu. Pozitiva ovocných stromů v krajině spatřuji v motivaci široké veřejnosti k vycházkám, při nichž mohou mít strom jako jeden z cílů i jako příjemnou zastávku na trase.“

Dominantou nového stromořadí ze Lhotek jsou třešně starých odrůd vyšlechtěných před 2. světovou válkou. „Za zmínku jistě stojí Rychlice německá, která plodí již v květnu, nebo Donnisenova se žlutými plody. Nechybí tu ani rarity, jako je například odrůda Kassanova raná, kterou bychom sháněli marně, protože se standardně nemnoží,“ vyjmenoval sadař vysazené odrůdy, přičemž vypíchl jednu z největších lahůdek, a to Medovku, která plně dospívá v rozpětí od května do července.

„Budete-li o prvním máji hledat vhodný rozkvetlý strom, můžete vyrazit třeba právě sem,“ zve Jan Oulehla. **Martina Strnadová**

Hasičky převzaly ocenění a chystají se na olympiádu

V neděli 16. března ve Žďáře nad Sázavou hodnotili dobrovolní hasiči loňský rok. U toho nemohlo chybět družstvo žen SDH Velké Meziříčí pod vedením trenéra Stanislava Kratochvíla, které přebíralo

ocenění za nejlepší sportovní výkon roku 2024. Velkomeziříčské hasičky předvedly na loňském Mistrovství ČR ve Dvoře Králové nad Labem nejrychlejší požární útok. V loňském roce nebyl mistrovský titul

ze Dvora Králové nad Labem ale i první místo na halovém mistrovství v Ostravě a v neposlední řadě postup na olympiádu do Berlína 2026.

Petr Chňoupek

Město bude žádat o dotaci z programu prevence kriminality

I letos bude město žádat o dotaci z Fondu Vysočiny, a to konkrétně z programu Prevence kriminality Kraje Vysočina.

Projekt připravilo město spolu se Sportovišti VM a Dózou. V případě úspěšného vyřízení dotace chtějí pořídit hliníkové branky a dále prvek Kedar Kolos z cortenové oceli (gril), který by byl umístěn v parčíku na Hlinišťích, a lezeckou stěnu do průchodu v Dóze.

V případě úspěšného vyřízení žádosti by město z dotace pokrylo devadesát procent nákladů.

Z Fondu Vysočiny lze žádat pouze o programy zaměřené na primární, sekundární a terciární prevenci, tzn. na práci s rizikovými skupinami obyvatel, tj. oběti různých druhů kriminality, staří lidé, mládež apod.

Petr Chňoupek

Foto Tina Kárníková

Starosta města přivítal čtyřicet nových občánků Velkého Meziříčí narozených od začátku srpna do konce listopadu loňského roku.

Oliver Dvořák, Ondřej Báňa, Anna Juráčková, Adéla Rybníčková, Evelyn Šlesicki, Beáta Všianská, Rozárie Dočekalová, David Fousek, Nela Křenková, Teodor Lenc, Dominik Málek, Rosie Smejkalová, Emily Večeřová, Tomáš Koukola, Karolína Krsková, Rozálie Váchová, Nikolas Kaminaras, Matěj Beran, Adéla Homolová, Thea Chlubnová, Terezie Koukalová, Adriana Lisá, Jonáš Nedoma, Jáchym Šourek

Libor Smejkal vzdal hold učiteli Josefu Pěňčíkovi

Pan učitel, historik, vlastivědný badatel, spisovatel, milovník přírody, ale především skvělý člověk, to byl Josef Pěňčík, který se neodmyslitelně zapsal do duše našeho kraje. Josef Pěňčík opěvoval kraj v povodí Oslavy slovem, Libor Smejkal jej oslavuje pohyblivými obrázky.

V úterý 4. března měl před zaplněným kinosálem velkomeziříčského Jupiteru premiéru nejnovější film Libora Smejkala s názvem Pan učitel Josef Pěňčík. Filmař tím uzavřel trilogii, kterou věnoval třem umělcům, a především skvělým lidem Jakubu Demlovi, Stanislavu Vodičkovi a Josefu Pěňčíkovi.

Josef Pěňčík se narodil roku 1925 v samém srdci Moravy v Uhřích u Morkovic, v kraji, kde se vrchy Chřibů a Dražanské vrchoviny snoubí s černozemí úrodné Hané. Osud ho ovšem zavál na západ Moravy do kraje, jemuž ráz a řád dává staroslavná řeka Oslava, do kraje lesů, luk, strání, studánek a poctivých a pracovitých lidí. Tady našel svůj nový domov a kraji mezi Náměští nad Oslavou a Velkým Meziříčím se odvděčil tím, že ve svých knihách poodhalil krásu a historii svého nového domova. Svou lásku ke krajině, přírodě a historii předával svým žákům na školách v Jinošově, Tasově, Vícenicích a v Náměšti nad Oslavou. Dnes na něj jeho žáci s láskou vzpomínají a řada z nich promluvila i ve filmu.

„Demla, Vodičku a Pěňčíka spojovala nejen láska k tomuto kraji, ale i to, že všichni tři si zažili komunistickou persekuci,“ řekl v úvodním slově před filmem Libor Smej-

kal. Autor filmu připomněl, že při přípravě filmu musel projít spoustu materiálu a přečíst spoustu literatury, ale práce to byla podle jeho slov krásná. „Pan učitel Pěňčík byl člověk, kterého musel mít každý rád,“ říká Libor Smejkal a dodává: „Byl dobrou duší kraje na pomezí Velkomeziříčska, Velkobíteška a Náměšťska.“

Samotný film je profesionálně zpracován, a to jak po technické, tak po obsahové stránce. Ze svými vzpomínkami do něj přispěli například MUDr. František Dvořáček z Třebíče – znalec a milovník umění, Jiřina Suchardová, za svobodna Papírníková – jeho bývalá žačka a bývalá starostka Hrotovic, Emil Dračka – starosta Kralic a řada dalších. Prostě a krátce řečeno – i tento film se Liboru Smejkalovi opět nadmíru povedl. A kdo neviděl film teď, nemusí smutnit, promítat se bude během roku v Kralicích, Tasově i v Jinošově a 16. prosince opět v Jupiter klubu.

Na premiéře nechyběli ani synové Josefa Pěňčíka. „Je to nádherný film, jsem úplně dojatý. Moc panu Smejkalovi děkuji,“ řekl bezprostředně po skončení filmu syn Rostislav Pěňčík, který na premiéru dorazil i s manželkou Romanou a dětmi.

Po skončení filmu dostali prostor i diváci, kteří mohli přidat nějakou tu vzpomínku na Josefa Pěňčíka. A tak zazněla celá řada dalších nových informací. Na závěr si dovolím i já malou vzpomínku na pana učitele. Seznámil jsem se s ním ještě jako mladík v roce 1995. Měl jsem to štěstí, že jsem s ním mohl několikrát posedět na lavičce

nedaleko kostela sv. Klimenta nad Jasenicí, tam kde dnes roste pamětní lípa. Spojoval nás zájem o historii, a tak jsme dlouhé minuty mudrovali o dávných časech. Josef Pěňčík mě naučil milovat tento kraj.

Petr Chňoupek

Vážený pane Smejkal, dovolte mi jménem Obce Jinošov i jménem svým Vám poděkovat za vytvoření zcela unikátního a skvělého filmu „Pan učitel Josef Pěňčík“. Film zcela realisticky vypovídá životní příběh a dílo pana Josefa Pěňčíka, který věnoval našemu kraji celý svůj jak pracovní, tak i hlavně spisovatelsky plodný život. Neúnavně a zapáleně sepsával historii jak naší obce, tak i obcí okolních, věnoval se nejen Otokaru Březinovi, Jakubu Demlovi, Anně Pammrové a dalším velkým osobnostem, ale i obyčejným lidem. Ač nebyl rodák, tak náš kraj si zamiloval na celý život a my jsme mu vděční za jeho celoživotní dílo, ze kterého lze neustále čerpat.

Díky Vám a filmu, který jste vytvořil, je vzpomínka na tohoto vzácného člověka nesmazatelná a bude zachována pro současné i příští generace, za což Vám patří naše poděkování. V Jinošově jsme hrdí na to, že taková osobnost, historik, spisovatel, a hlavně dobrý člověk, jako byl pan učitel Josef Pěňčík, žil v naší obci a věnoval nám všem celý svůj tvůrčí život. Ještě jednou velké díky Vám a všem, kteří jste se na vzniku filmu podíleli, a velmi si toho ceníme.

**S úctou Rostislav Pěňčík,
starosta obce Jinošov**

Lidé se učili řezat ovocné stromy

Jak citlivě řezat ovocné stromy poradil a ukázal Jan Oulehla. Užitečné informace si do kulturního domu ve Lhotkách v neděli 9. března přišlo poslechnout víc než čtyřicet zájemců.

Krajinný ekolog Jan Oulehla je známý i jako sadař z Vysočiny, který zachraňuje staré odrůdy ovocných stromů. Právě několika informacemi o nich zahájil svoje povídání i v neděli. Připomněl, jakým starým odrůdám zejména hrušní se dařilo ve Lhotkách, kde

je v padesátých letech vysadilo tehdejší ovocnářské družstvo. „Lidé jim říkají ovesnička, pistulka, škaredá dobrá nebo cvirgla,“ zmínil Jan Oulehla. Vysvětlil důvody, proč je vhodné stromy řezat. „Nejzásadnější je výchovný řez mladého stromku po výsadbě a správné založení koruny,“ zdůraznil. Lidé se dozvěděli vše od výběru podnože, správné výsadby, rozmístění stromů v sadu až po různé druhy řezů – výchovný, udržovací, zmlazovací, opravný – a nejvhodnější dobu pro jejich pro-

vádění. „Vždy se snažíme dostat do koruny co nejvíc světla shora, sluneční svit. Působí to proti houbovým chorobám a také plody jsou větší, chutnější a sladší,“ vysvětlil sadař.

Po teoretické přípravě se skupina vydala do školní zahrady, kde Jan Oulehla doplnil svoje povídání praktickými ukázkami řezu starých jabloní. Výchovný řez pak ukázal na hrušních, které ve Lhotkách vysadili dobrovolníci v roce 2023.

Martina Strnadová

Ivan Gabal popsal změny Západu

Začali jsme zásadními otázkami: Rozpadá se globální Západ tvořený spojenectvím Evropy a USA? Opouštíme liberální politické poměry a kapitalismus? A do třetice – postupujeme k ukončení války v Evropě a zajištění udržitelného míru nebo se máme připravit na trvalé ohrožení?

Ivan Gabal zdůraznil, že USA i Evropa prochází nejen krizí, ale i systémovou změnou. Zmínil poměrně známý fakt, že výdaje USA na obranu až doposud výrazně převyšovaly spojence. Zatímco USA bude výdaje na obranu snižovat, Evropa by je měla navyšovat. Evropané nemohou spoléhat na USA, musí mít i díky vlastním armádám odstrašující sílu. V konvenčních silách by ji Evropa měla, ne však ve strategických a jaderných schopnos-

tech. Evropu rozkolísanou národními zájmy (Slovensko, Maďarsko) bude náročné sjednotit. Spojené království disponuje jadernou kapacitou, stojí však po brexitu mimo.

Ivan Gabal má za to, že USA spíše opustí liberální politické poměry, kterých by se Evropa měla držet; vždyť je vlajkovou lodí liberalismu – jak v podřízení vlád a politiky právu a ústavě, tak v důsledném respektování lidských a občanských práv. Slevit v této oblasti znamená otevřít prostor používání síly a bezpráví. Postavit vlastní evropskou obranu znamená nejen se domluvit na cíli, ale především jej začít naplňovat – integrovat evropské armády, dát prostor i po brexitu Spojenému království, které má velké vojenské zkušenosti i kredibilitu.

Pro Česko budou zásadní zářijové parlamentní volby, které rozhodnou buď k našemu přičlenění k nestabilnímu Slovensku a Maďarsku, nebo budeme dále zdrojem západní stability ve střední Evropě.

Následovala diskuze věnovaná poměrům v Americe, reálnému vlivu mezinárodních sil ve válkách, fungování naší armády, nemožnému a zásadnímu členství v NATO. Měla jsem velkou radost, že se do diskuze zapojila velká část návštěvníků. Vzácný host s námi poté ještě poseděl u prostřeného stolu a odjížděl po dvou a půl vyčerpávajících hodinách. Děkujeme Zdravému městu za další příležitost k setkání se zajímavým člověkem.

Markéta Slámová

19. ročník Evropského festivalu filozofie – Smysly a ne/smysly

Zažijte filozofii všemi smysly!

Od 4. do 10. června 2025 se Velké Meziříčí opět stane centrem myšlenkového dobrodružství. Společně se zamyslíme nad tím, jak naše smysly formují vnímání reality – kdy nám pomáhají svět chápat a kdy nás naopak mohou klamat. Jak rozeznat smysluplné od nesmyslného? Jaký význam mají smysly ve vědě, umění či náboženství? A jak se v dnešním světě orientovat smysluplně?

Festival zahájíme ve čtvrtek 5. června přednáškovým blokem „Smysly a ne/smysly života“. Diskutovat přijede Michal Hvorecký, slovenský spisovatel s kosmopolitním pohledem na svět, a profesor Josef Krob. Moderátorem večera bude Jaroslav Zouhar (ČT).

Z dalších zajímavých akcí se můžete těšit na:

- Diskusi filozofů Marka Pichy a Josefa Petrželky na téma „Smysl života a role snu ve filozofii“.
- Blok „Smysluplnost moderního umění“ se setkáním s uměleckou dvojicí Sceranková & Zahoranský, kteří vedou ateliér Intermediální tvorby II. na AVU v Praze.

- Přednáškový blok „Smysly a nesmysly v architektuře“, kde vystoupí prof. Petr Hájek, vítěz České ceny za architekturu 2024, a Ing. arch. Kamil Mrva.

Mezi atraktivní doprovodné akce patří:

- Show „Smysly a ne/smysly mého života“ s hraběnkou Marií Kinskou a malířem Kristianem Kodetem
- Adrenalinová show „Smysly a ne/smysly mého života“ s kaskadérkou Hankou Dvorskou a moderátorkou ČRo Reginou Květoňovou
- Koncert v kostele sv. Mikuláše v rámci XXX. ročníku Concentus Moraviae
- Vystoupení pěveckých sborů Harmonie Ladies a Harmonie
- Výstava Antonína Kanty „Zahrada poznání“ v Galerii Muzea
- Tvůrčí dílny žáků 6. tříd ZŠ Velké Meziříčí

Podrobnosti o programu a přednášejících již brzy.

Milan Dufek,
ředitel festivalu

Strážníci informují

18. 3. 2025 v 9:00 hodin se strážníci Městské policie Velké Meziříčí zúčastnili praktického cvičení s Hasičským záchranným sborem Velké Meziříčí v Průmyslové ulici ve Velkém Meziříčí. Jednalo se o cvičení úniku nebezpečné látky z provozovny.

19. 3. 2025 v 16:00 hodin zjistila MP prostřednictvím MKDS dvě osoby požívající alkoholické nápoje v ulici Rozkoš v rozporu s vyhláškou zakazující požívání alkoholických nápojů na vymezených místech. Na místo vyjela hlídka strážníků, která podezření z přestupku vyřešila a osoby poučila ve smyslu uvedené vyhlášky.

Za uvedené období strážníci odhalili celkem 181 dopravních přestupků, které se týkaly zejména nedodržování dopravního značení a porušování obecné úpravy silničního provozu. Nárůst počtu dopravních přestupků je způsobeno zahájením blokového čištění ve Velkém Meziříčí, kdy řidiči nerespektují přechodnou úpravu silničního provozu a komplikují tím TS řádný úklid komunikací dle schváleného harmonogramu.

Na základě veřejnoprávních smluv s městysy Křižanov a Měřín strážníci MP Velké Meziříčí provádí úsekové měření rychlostí v označených úsecích obou obcí. Za uvedené období bylo odhaleno v Křižanově celkem 88 překročení nejvyšší dovolené rychlosti a v Měříně bylo za uvedené období odhaleno celkem 195 překročení nejvyšší dovolené rychlosti. Uvedené přestupky jsou po kontrole na MP elektronicky zaslány na odbor dopravy MěÚ Velké Meziříčí ke zpracování.

Městská policie Velké Meziříčí

Trh bude 14. května

Letošní tradiční řemeslný trh na náměstí se bude konat ve středu 14. května.

Těšit se můžete na ovoce, zeleninu, cukrovinky, občerstvení včetně alkoholických nápojů, živé dřeviny, květiny a jiné rostliny (včetně vazeb a podobných výrobků z nich) a řemeslné výrobky (keramika, dřevěné a proutěné zboží, kovářské práce a jiné rukodělné výrobky).

V tento den by zároveň měla probíhat tradiční (kytičková) veřejná sbírka Ligy proti rakovině.

Petr Chňoupek

Čarodějnice na Fajt'áku nabídnou bohatý program

I letos se uskuteční tradiční pálení čarodějnic na Fajtově kopci, připraven je bohatý program pro děti i dospělé. Akce se uskuteční ve středu 30. dubna.

Těšit se můžete na soutěže od Dózy (Čarodějnická stezka) a městské knihovny (Čarodějnický brajgl), Country hudbu v podání Stetsonu, dvou představení, které si připravil Tas (O tom, jak čarodějníci chytli I. a II.) a ohňovou show se zapálením hranice, o tu se postará Lumox.

Mimo jiné se můžete zapojit do hledací hry o ceny s názvem Upaluj po svejch!, kterou má v režii knihovna. Podrobnosti o ní tak naleznete na webu knihovnavm.cz.

Nejen děti a jejich rodiče na akci zve město Velké Meziříčí, Divadelní a šermířský spolek Tas, Óro sound & light, Ski klub VM, Lumox fireshow, Městská knihovna Velké Meziříčí, Dóza – středisko volného času, hudební skupina Stetson, Sbor dobrovolných hasičů VM a Městská policie Velké Meziříčí.

Tina Kárníková

Čas na čtení bude 16. května

Milí rodiče a děti, srdečně vás zveme na 4. ročník Času na čtení, který se bude konat 16. května 2025 na zajímavých místech našeho města. Toto odpoledne bude plné kouzelných příběhů, dobrodružství a zábavy, kde si každý – malý i velký čtenář – najde to své. Podrobnosti o konání akce naleznete již teď na webu Velkomeziříčska pod QR kódem.

Michaela Sekyrová

Expediční kamera nabízí nové objevy a výzvy

SDH Velké Meziříčí vás zve 12. 4. v 17:00 do sálu hasičské zbrojnice na mezinárodní filmový festival Expediční kamera, který pravidelně přináší divákům ty nejlepší cestovatelské a dobrodružné filmy sezóny z celého světa i z domácí produkce. Filmy letošního ročníku se snaží diváka nejen pobavit, ale i donutit ho k zamyšlení.

Míra Kosour

Férová snídaně má letos podtitul Piknikem za férovější svět

Město Velké Meziříčí pořádá již počtvrté ve spolupráci s místním evangelickým sborem a Krajem Vysočina Férovou snídani (fairtrade.cz) a připojuje se k celorepublikové akci, která se koná vždy druhou sobotu v květnu.

Podtitulem akce je Piknikem za férovější svět. Cílem je podpořit spravedlivé obchodování a odpovědnou spotřebu - přesněji podpořit konkrétní fairtradové a lokální pěstitele, užít si společný čas s přáteli a poznat nové lidi.

Velkomeziříčská Férovka má několik specifik. Jde o celodenní akci, při pikni-

kování si užijeme skvělou hudbu (Canband, Beeband), součástí programu bude i soutěž o nejlepší koláč a pomazánku, přijede Monika s kávou a vaflemi (BIFÉ VAFLE), svůj program budou mít děti a připravený bude i kvíz pro všechny generace. K dostání budou i fairtrade výrobky obchůdku Jeden svět a bezobalového obchodu Pytlíci.

Pokud budete mít 10. května volno, stavte se – třeba jen nakouknout nebo s přáteli na chvíli postát či posedět. Zván je každý.

Markéta Slámová

Společenská oznámení

Setkání bývalých pracovníků Svit se koná ve čtvrtek 24. dubna 2025 v 9:00 v klubovně fotbalového klubu na tržišti ve Velkém Meziříčí.

Bývalí pracovníci Svit

Děkujeme pořadatelům Valentýnského balu v Uhřínově za finanční dar, který pomůže Barunce zlepšit její život se vzácným onemocněním. *Barunka s rodinou, Velké Meziříčí*

Zprávy od hasičů

Vyteklý olej z vozidla

Ve čtvrtek 6. března 2025 před dvanáctou hodinou zasahovala jednotka profesionálních hasičů ze stanice ve Velkém Meziříčí u technické pomoci mezi Křižanovem a Pikárcem. Hasiči vytekly olej zlikvidovali za použití sorbentu.

Pět zraněných u nehody

V sobotu 8. března 2025 po desáté hodině zasahovaly jednotky profesionálních hasičů ze stanic ve Velkém Meziříčí a Velké Bíteši u dopravní nehody dodávky na 157. km dálnice D1 ve směru na Brno. Hasiči poskytli pěti zraněným osobám předlékařskou pomoc. Následně pomohli zdravotníkům s transportem zraněné osoby do vrtulníku. Místo události kompletně zajistili.

Střet karavanu s vozidlem

V pondělí 17. února 2025 po sedmé hodině ránní zasahovala jednotka profesionálních hasičů ze stanice ve Velkém Meziříčí společně s jednotkou sboru dobrovolných hasičů z Křižanova u dopravní nehody osobního vozidla a karavanu v Křižanově v ulici Meziříčská. Hasiči poskytli zraněné osobě předlékařskou pomoc. Následně zlikvidovali uniklou naftu sorbentem. Místo události kompletně zajistili.

*npor. Jiří Doležal
velitel stanice Velké Meziříčí*

Muzeum připravuje výstavu k výročí konce 2. světové války

Osmdesáté výročí konce druhé světové války připomene velkomeziříčské muzeum výstavou „Stopy války ve Velkém Meziříčí“. Zahájena bude vernisáží v úterý 6. května v 17 hodin.

Součástí vernisáže bude také křest knihy Poslední neděle okupace, která se zabývá dramatickými událostmi květnových dnů roku 1945 ve Velkém Meziříčí. Autorkou knihy je velkomeziříčská rodačka Alena Hadravová, jejíž profesní dráha je spjata

především s Akademií věd České republiky. Návštěvníci se seznámí nejen s dobou okupace, ale prostor bude věnován také květnovým událostem ve Velkém Meziříčí. Svě místo na výstavě bude mít i velkomeziříčský rodák generál Jiří Jaroš, který se během druhé světové války významně zapojil do odbojové činnosti.

Součástí výstavy budou i originály nejruznějších vyhlášek, plakátů či fotografií z archivních fondů muzea. Tvůrci výstavy také

neopomněli na připomínku válečných osudů židovského obyvatelstva.

Kromě archivních materiálů budou válečná léta také přibližovat i trojrozměrné předměty zapůjčené Radkem Teplým a exponáty ze sbírek muzea. Vystaven bude například oděv z koncentračního tábora, jídelní misky, zbraně, přilby či protiplynové masky.

Výstava bude otevřená až do 31. května, a to každý den kromě pondělí od 9 do 12 a od 13 do 16 hodin.

muz

Prohlídky zámku rozzáří barvy květinových vazeb

Velkomeziříčský zámek se o velikonočních svátcích otevře veřejnosti. Zámecké prostory v tomto krásném jarním čase budou vyzdobeny nápaditými instalacemi květinových vazeb, které návštěvníky v mžiku naladí na atmosféru svátečního času Velikonoc.

Příchozí se tedy nejen seznámí s historií objektu, ale navíc budou moci obdivovat květinové vazby, které byly šité na míru pro každou jednotlivou místnost rukama zku-

šených floristek z Krámků u Marušky. Tyto vazby budou nápadkem v mnoha případech umístěny do váz či džbánů, které jsou běžně uloženy v depozitáři muzea, a nejsou tak veřejnosti přístupné v běžném provozu.

Šlechtické salony s velikonoční výzdobou bude možné navštívit od 18. dubna do 21. dubna, a to od 9 do 12 a od 13 do 16 hodin. Dospělí zaplatí 80 korun, děti polovinu.

muz

Město ocení nejlepší sportovce

Jednotlivci do 12 let (bez pořadí)

Vanesa Prokopová – atletika
Lukáš Buk – stolní tenis
Marek Doležal – lyžování
Bára Mervová – travní lyžování
Ondřej Doležal – volejbal
Jiří Michlíček – házená
Martin Homola – házená
Karla Věžníková – basketbal
Tomáš Kaštan – hokej
Ondřej Krejčí – fotbal

Jednotlivci do 15 let

František Hroch – atletika
Nikolas Fexa – školní sport
Filip Štrejbar – volejbal
Daniel Červený – házená
Karolína Blatáková – házená
Šárka Vavřková – travní lyžování
Matěj Ouředníček – basketbal
Amálie Karásková – hokej
Vojtěch Kliner – fotbal

Jednotlivci do 19 let

Adam Červinka – atletika
Sára Pavlidu – atletika
Štěpán Holub – stolní tenis
Antonín Pátek – volejbal
Benjamin Rosa – házená
Bára Rosická – házená
Dana Harvey – skicross
Jiří Vavřka – travní lyžování
Jan Přecechtěl – hokej
Roman Starý – fotbal

Jednotlivci nad 19 let

Tomáš Neufuss – atletika
Roman Jaša – volejbal
Jakub Strýček – házená
Mirek Malata – fotbal
Miroslav Juda – hokej

Družstva do 12 let (bez pořadí)

starší příprava dívky – štafeta 4 x 60 m
atletika

žáci U14 – volejbal
minižáci a příprava – házená
mladší žáci – házená
starší příprava ročníky 2013 a 2014 – fotbal

Družstva do 15 let

starší žáci – atletika
družstvo chlapců – školní sport – atletika
žáci U16 – volejbal
starší žáci – házená
starší žákyně – házená
starší žáci – fotbal

Družstva do 19 let

dorostenci – atletika
kadeti U18 – volejbal
starší dorost – fotbal

Družstva nad 19 let

ženy A – požární sport
muži – volejbal
muži – házená

Vyhlášení 26. ročníku ankety Sportovec města 2024 proběhne 24. dubna v 18 hodin ve velkém sále Jupiter klubu.

Slavnostního večera se zúčastní některá ze známých osobností českého sportu.

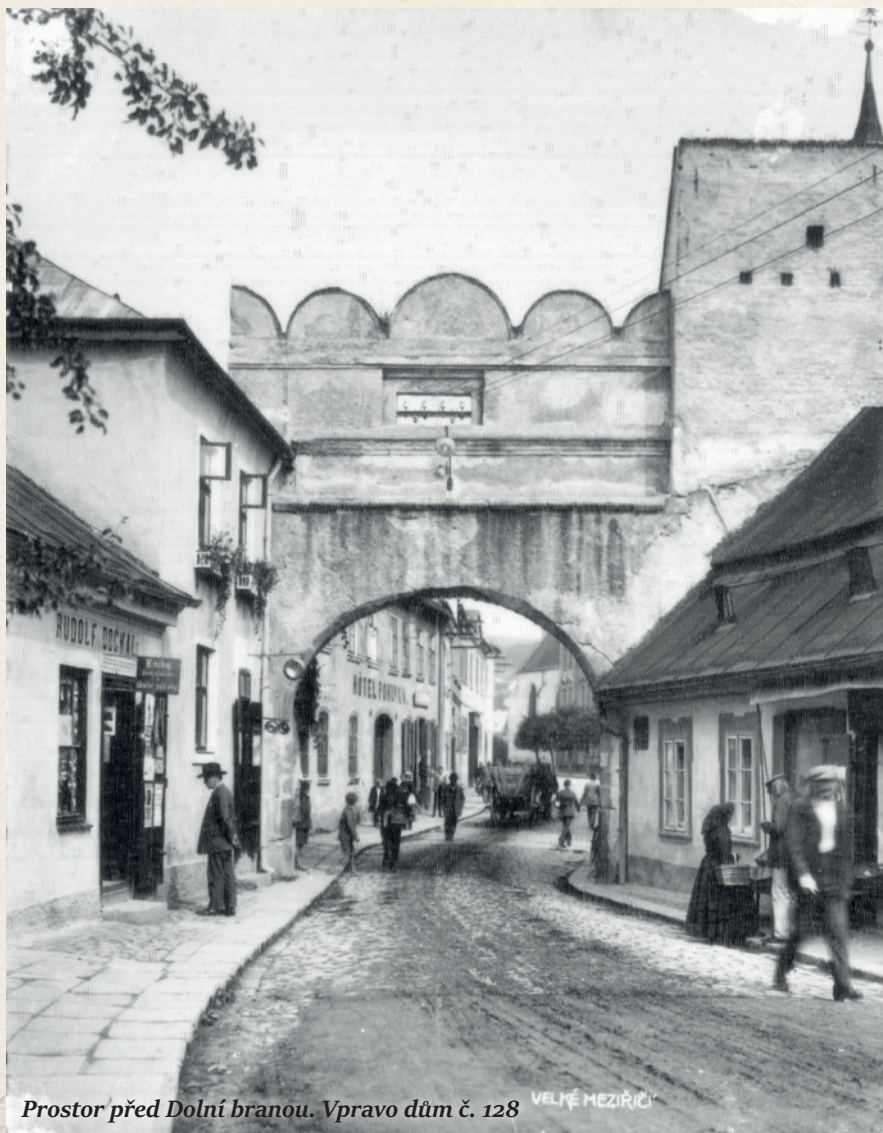
Meziříčský uličník

aneb zajímavé domy v našem městě

Přehled domů by se slušelo začít číslem jedna, ale my tentokrát začneme trochu jinak. V minulosti bylo město obehnané hradbami a vstupovalo se do něj branami. Co bylo před hradbami, bylo předměstí. Dodnes se nám dochovala Dolní brána nad soutokem řek, které daly městu jméno, a tak začneme u ní, konkrétně vpravo od ní.

Bourání domu č. 130. Vlevo mlýn č. 129, v pozadí věžička špitálního kostela. Mezi trámy zbourané části je vidět bašta.

Prostor před Dolní branou. Vpravo dům č. 128

VELKÉ MEZIRÍČÍ

V prostoru mezi hradbami a břehem řek bylo volné místo, kde stál odedávna mlýn (č. 129). V roce 1438 jej majitel panství Jiří Strážnický z Kravař daroval městskému špitálu. V 16. století mlýn získalo opět panství, které ho později prodalo a vystřídalo se na něm několik mlynářských rodů. V letech 1833–1887 to byli Linhartovi, pak Liškovi. Mlynářova dcera Bohumila Lišková se roku 1904 provdala za syna mlynáře z Malé Stránky Josefa Jarolíma. Po jeho smrti (1944) žila ve mlýně sama. V roce 1950 mlýn odkoupila obec a následně jej roku 1955 zbořila a na volném místě byl zřízen parčík. Kromě mletí ve mlýně býval v 19. století i nálev kořalky, původně provozovaný židem Markusem Neumannem, po něm Václavem Šidlákem.

Mlýnský náhon, tzv. příkopa, vycházel z řeky Oslavy a procházel městem v místě ulice Rozkoš a pak zahradami až ke mlýnu, kde se vléval před branou do řeky Balinky. Podél hradeb měl snad i obrannou funkci, údajně se přes něj sklápěl padací most u brány. Po zbourání mlýna byl náhon zatrubněn, ale jeho vyústění je dodnes patrné hned vedle domu č. 1.

V 18. století už hradby neplnily svoji obrannou funkci, a tak k nim mohly být přizděny i další domy. Mezi hradební zdí a mlýnem, který s ní byl souběžný, byl v roce 1752 přistavěn vpravo od brány ještě další domek č. 128. Prvním majitelem byl Šimon Heneš. Jeho majitel Karel Šimáček (od 1832) v něm měl obchod s moukou, později byl majitelem Václav Král (od 1880), obchodník s kůžemi. Ten mívával svoje výrobky vystavené na dřevěné lavici před domem. Také tento dům byl v roce 1955 zbořen.

Další dům podél hradeb až k baště byl domek č. 130, se kterým bylo spojeno hospodářství. Od roku 1834 patřil tesařskému mistru Václavu Roučkovi. Narodil se zde (1843) jeho stejnojmenný syn, stavitel Václav Roučka, který postavil např. Novou synagogu. Před domem stála socha sv. Šebestiána s letopočtem 1812 na podstavci, proto se tomuto prostranství říkalo také Šebestiánské náměstí. Tento název nebyl sice oficiálně schválen, zněl však rozhodně lépe než předchozí označení plácku „na smetišti“. Na volné ploše bývaly příležitostně umístěny kolotoče a houpačky.

Od roku 1909 patřil dům Marii Kričové (Kritschové), vdově po strážníkovi. V roce

brána

č. 128

č. 129

bašta

č. 130

č. 131

č. 132

1941 tento dům obec vykoupila od její dcery Marie Dočkalové a v roce 1942 byl zbořen. Jeho odstraněním se otevřela možnost propojení ulice Novosady s Dolním městem. Do té doby se ulice Novosady stáčela podél hradeb a vyúsťovala před branou vedle špitálku (dnešní ulice U Bašty).

Další dva domy byly postaveny podél řeky Oslavy, téměř kolmo na předchozí. V domě č. 131 bývala hospoda U Rakušana. Scházeli se zde místní soukeníci. V 19. století byl majitelem soukeník Matěj Lang, bydlela zde však řada dalších řemeslníků, a to nejen soukeníků. Od roku 1897 byl dům v majetku města.

Poslední dům před řekou č. 132 byl sídlem mědikovců – kotlářů.

Majitelem byl Ignác Tugendlieb (od 1855), Karel Bublikovský (od 1865) a Vincenc Hradecký (od 1869) a jeho potomci. Část domu si pronajímali stát pro finanční stráž. Po zřízení zde byla v roce 1864 umístěna rovněž telegrafní stanice. Ta v domě zůstala do roku 1874, kdy byla spojena s poštou.

Tyto dva domy byly zbořeny v roce 1968. Na jejich místě vznikl most spojující Sokolovskou ulici s Novosady. Původní most stával blíže k Ostrůvku.

Všechny zmíněné domy už zanikly, aby ustoupily novým dopravním trasám. Zůstala jen vzpomínka a několik fotografií.

A příště už začneme opravdu od čísla jedna. **Marie Ripperová**

Dům č. 132 před zbouráním. Vlevo vede silnice na Novosady. Jeřábková strojárna v pozadí je až za řekou.

Velikonoční dílny s Hanou Šmíkmátorovou v katovně
Foto Martina Strnadová

Velikonoční výstava ČSŽ
Foto Petr Chloupek

Berlín, Berlín

Foto Tina Kárníková

Oskar a růžová paní

Foto Petr Chňoupek

KPH Igor Ardašev

Foto Martina Strnadová

Zlatovláska pro MŠ

Foto Tina Kárníková

Dymytry

Foto Tina Kárníková

Žijeme spolu

Zima je za námi a jsme rádi. Jaro se nám zdá radostnější nejen probuzením přírody, ale i s ním související lepší náladou. V uplynulém měsíci jsme měli řadu možností společných akcí. Kromě běžných literárních pondělků a tzv. aktivizací v úterý a ve středu se konaly i akce mimořádné. Nejdříve nás navštívila pojízdná prodejna textilu s možností koupit si např. svetr nebo kalhoty. Protože se do DPS nastěhoval Pavel Janšta, bývalý spolumajitel kavárny Orchidea, nabídl nám novou možnost společně se setkávat každou neděli odpoledne u tzv. Janštova kafička.

Nejnavštěvovanější bylo za poslední měsíc odpoledne s kapelou Weget. Nebyla u nás poprvé a hrála jako obvykle country. Tato skupina muzikantů je u nás známa spíše pod názvem kapela JUDr. Pavlase, zpěváka a organizátora akce. Chceme jim všem osobně poděkovat za těch několik hodin pohody, kdy nám bylo dobře. Děkujeme tak všem členům kapely Weget, kteří pro nás obětovali svůj volný čas. Byli to pánové JUDr. Jaroslav Pavlas, Josef Netolický, Karel Bílek, Oldřich Holán a R.D. Jiří Káňa. Na housle precizně hrála Mgr. Naďa Dvořáková. Moc děkujeme. Spolu s nimi toto naše pěkné březnové odpoledne absolvovali také p. starosta města Alexandros Kamnaris, p. místostarosta Martin Kaman a naše paní ředitelka Jana Nachtigalová. Rozcházelí jsme se v dobré náladě a s myšlenkou, jak je hezké alespoň občas zapomenout na starosti a radovat se ze života.

Klienti DPS

Zápis dětí do prvních tříd základních škol ve městě

Oznamujeme rodičům, že zápis dětí do 1. tříd pro školní rok 2025/2026 se bude konat v základních školách ve městě v pátek 25. dubna 2025 v době od 14:00 do 18:00, v základních školách v Mostišťích a ve Lhotkách také 25. dubna 2025 od 13:00 do 16:00. Rodiče jsou povinni přihlásit své dítě k povinné školní docházce. K zápisu se dostaví děti narozené od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2019,

popřípadě ty děti, které měly odloženou povinnou školní docházku k 1. 9. 2024. Vezměte s sebou rodný list dítěte a průkaz totožnosti. Pokud uvažujete o odkladu školní docházky pro své dítě, předejte při zápisu doporučení školského poradenského zařízení a doporučení pediatra nebo odborného lékaře.

Ing. Pavel Stupka
vedoucí odboru školství a kultury

Žádosti o přijetí a spádové obvody jednotlivých škol ZŠ Sokolovská, ZŠ Oslavická, ZŠ Školní, ZŠ a MŠ Mostišť, ZŠ a MŠ Lhotky najdete pod tímto QR kódem.

Kritéria a informace pro přijetí žáků do ZŠ a PŠ Poštovní najdete také pod tímto QR kódem.

Základní škola a Praktická škola

Oznamujeme rodičům, že zápis do prvního ročníku na školní rok 2025/2026 proběhne dne 25. dubna 2025 v budově školy na ulici Poštovní 1663/3 v době od 9 do 12 hodin. V případě, že se nemůžete v určeném dnu dostavit, kontaktujte prosím ředitelství školy a bude vám stanoven náhradní termín.

Upozorňujeme rodiče žáků základních škol, kteří zvažují změnu vzdělávání svých dětí (na základě doporučení školského poradenského zařízení), aby s předstihem tuto změnu projednali s vedením školy. Po předchozí domluvě vás zveme k nezávazné návštěvě a prohlídce školy.

Kontaktní údaje: tel.: 566 522 828, 605 086 068, e-mail: info@zsspecialnvm.cz, www.zsspecialnvm.cz.

Mgr. Josef Prokop,
ředitel školy

Pouze
v aplikaci

Získejte jedinečnou kolekci českého porcelánu

Za každých **500 Kč** nákupu získáte **1 bod**
do aplikace **Lidl Plus**.

6 bodů + 99,90 Kč = 1 sada porcelánu

4× **Mělký talíř**
(1 sada)

4× **Hluboký talíř**
(1 sada)

4× **Dezertní talíř**
(1 sada)

4× **Kompotová miska**
(1 sada)

Nebo si celou sadu kupte hned za 499,90 Kč.

CTÍME ČESKOU TRADICI

Akce trvá od 24. 3. 2025 do 20. 4. 2025 nebo do vyčerpání zásob. Nevztahuje se na nákupy na www.lidl.cz
Více informací na www.lidl.cz

Vzpomínáme

Očím ses ztratil – ale v srdcích zůstaneš navždy.

Dne 31. března to bylo již páté smutné výročí, kdy nás navždy opustil pan **František Konečný** ze Lhotek. Kdo jste ho znali, vzpomeňte s námi. S láskou vzpomíná manželka Marie a děti s rodinami.

U tebe, maminko, nejhezčí chvílka byla, teď už nám jen hezká vzpomínka zbyla. Díky, mami

Dne 20. dubna 2025 uplyne 12 let co zemřela naše maminka paní **Hedvika Hladíková** z Kadolce. S láskou vzpomínají a nezapomenou dcery Míla a Heda s rodinou.

Dne 17. dubna 2025 si připomeneme 20. výročí, kdy nás opustila naše milovaná manželka, maminka a babička paní **Jitka Machová** z Měřína. Stále vzpomínají manžel a dcery s rodinami.

A láska zůstala – ta smrti nezná.

Dne 25. 3. 2025 tomu bylo rok, co nás opustil pan **Milan Špaček**. S láskou stále vzpomíná manželka s rodinou, příbuzní a kamarádi.

Čas ubíhá a nevrací, co vzal, jen vzpomínky zůstávají dál.

Dne 8. 4. to budou dva roky, co nás navždy opustil pan **Josef Sobotka** ve věku 53 let. Dne 11. 4. to budou čtyři roky, co zemřel pan **Josef Sobotka**, bylo mu 76 let. S láskou vzpomíná celá rodina.

Kdo jste ji znali a měli rádi, věnujte jí spolu s námi tichou vzpomínku.

Dne 21. 4. 2025 vzpomeneme na 2. výročí, kdy nás navždy opustila paní **Marie Vondráčková**. S láskou a úctou vzpomíná manžel, děti s rodinami a příbuzní.

Odešli z našich řad

Olga Fikarová, Velké Meziříčí, nedožitých 90 let, 25. 2. 2025

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 7. 3. 2025 s paní **Olgou Fikarovou** z Velkého Meziříčí.

Zarmoucená rodina

Ivana Odehnalová, Velká Bíteš, 58 let, 25. 2. 2025

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 8. 3. 2025 s paní **Ivanou Odehnalovou** z Velké Bíteše.

S láskou a vděčností celá rodina

Antonín Kourek, Velké Meziříčí, 73 let, 1. 3. 2025

Petr Havelka, Velké Meziříčí, 70 let, 5. 3. 2025
Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 14. 3. 2025 s panem **Petrem Havelkou** z Velkého Meziříčí.

Zarmoucená rodina

Ludmila Kališová, Velké Meziříčí, 85 let, 6. 3. 2025

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 13. 3. 2025 s paní **Ludmilou Kališovou** z Velkého Meziříčí. Velké poděkování patří Monice, Janě a Evě z oblastní Charity a všem zdravotníkům z Domáčího hospice Vysočina za profesionální péči, vstřícnost a podporu.

Zarmoucená rodina

Josef Prchal, Zadní Zhořec, nedožitých 83 let, 13. 3. 2025
Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 21. 3. 2025 s panem **Josefem Prchalem** ze Zadního Zhořce.

Zarmoucená rodina

Marie Kuřátková, Mostiště, nedožitých 85 let, 17. 3. 2025

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 22. 3. 2025 s paní **Marií Kuřátkovou** z Mostiště.

Zarmoucená rodina

Miloslav Trojan, Velké Meziříčí, 65 let, 20. 3. 2025

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 28. 3. 2025 s panem **Miloslavem Trojanem** z Velkého Meziříčí.

Zarmoucená rodina

Kdo Tě znal, v dobrém vzpomíná, kdo Tě měl rád, ten nezapomíná.

Dne 6. dubna 2025 uplyne 5 smutných let, kdy nás navždy opustila naše drahá maminka, babička a prababička **Zdenka Tomanová** z Velkého Meziříčí, 7. března 2025 by se dožila 89 let. S láskou vzpomínají dcery Hana a Zdenka s rodinami.

Blahopřání

Dne 17. dubna 2025 oslaví pan Jiří Coufal své 95. narozeniny.

Za svůj život prožil mnoho silných momentů, k nimž dozajista patřila i svatba s Bohumilou Cejnkovou, která je mu dodnes největší oporou. Na svět spolu přivedli dvě dcery – Jiřinu a Bohunku.

I přes zdravotní hendikep se nevzdal žádného svého cíle. To dokládá i jeho pracovní minulost. Když vyšel školu, stal se učněm v obchodě pana Malečka. Poté se na nějaký čas přestěhoval do Znojma. Když se v roce 1950 vrátil, nastoupil do textilky k pračkám. O rok později začal pracovat v kanceláři Oblastního podniku komunálních služeb na oddělení práce a mezd a o čtvrt roku později se stal vedoucím tohoto oddělení. V roce 1955 to dotáhl na vedoucího celých Komunálních služeb města Velké Meziříčí.

O 13 let později započal s budováním Lisovny plastů ve Velkém Meziříčí, ve které zakrátko stanul na nejvyšší pozici.

V důchodu chvíli podnikal – nakrátko založil velkoobchod s potravinami. V roce 1995 ukončil svoji pracovní kariéru v důsledku zavedení obchodních řetězců.

Dnes se těší ze 4 vnoučat a 7 pravnoučat a stále ho neopouští jeho elán. Hodně zdraví do dalších let přejí manželka a dcery s rodinami.

Inzerce

Prodáváme levnou směs pro kuřice 25 kg za 280 korun, pro králíky s léčivem 25 kg za 300 korun, dále i plastové přepravky na kuřice. Prodáváme 20týdenní kuřice různých barev, začínají nést (z důvodu nedostatku doporučujeme kuřice zakoupit co nejdříve). Tel.: 737 477 773 Hrbov 42.

Koupím jakoukoliv JAWA, SIMSON, MZ, ČZ, vozík PAV či motor. Tel.: 723 971 027

Koupíme nemovitost ve Velkém Meziříčí a okolí, dům, byt, st. pozemky, pole, lesy, i v exekuci, platba v hotovosti. Tel.: 605 054 470

Prodám palivové dřevo i štípané. Tel.: 605 054 470

Provádím veškeré malířské a natěračské práce. Tel.: 605 054 470

Provádíme rekonstrukce bytového jádra, zednické práce a stavební práce. Tel.: 605 054 470

LP reality - Prodej, výkup, úvěr s ručením nemovitostí. Tel.: 731 457 371

Sečeme všem, úpravy zahrad. Tel.: 731 457 371 (135 Kč)

Sběratel s více než 30letou praxí, koupí a bezplatně ohodnotí starožitnosti všeho druhu. Např.: obrazy, mince, zlato, hodiny, porcelán a další starožitnosti. Platím vždy hotově na místě. Nejlepší ceny od sběratele! 732 961 266

Nabízím nástřik podvozků osobních automobilů, ošetření dutin, výměnu motorového oleje, filtrů, brzdových kotoučů a destiček. A další různé opravy dle dohody. Tel.: 735 972 157.

Koupím škrdloucké sklo, starý figurální porcelán, korálkové vánoční ozdoby. Tel.: 608 798 296

Hledám ve Velkém Meziříčí nájemní bydlení bez bariér, bez mobiliáře, min. 2 + kk větších rozměrů v domě s větším výtahem, nejpozději k datu 15. 6. 2025. Nabídky prosím na 736 130 954. Zn. Vozíčkář

Koupím staré hračky, šlapací autíčka, pivní lahve s nápisem, plechovice od olejů, motocykly a součástky k nim, tel.: 732 400 672. Děkuji

Koupím vojenskou výstroj např.: vysouvací nože, tropické klobouky, oblečení pískové zelené, modré barvy, kanady boty okované-plátěné, maskáče, muniční bedny, bundy s kožíchem, rukavice. Nabídněte cokoliv i poškozené! Volejte nebo prozvoňte na tel.: 732 400 672. Děkuji

Prodám elektromotor 7,5kW, 2900 otč. A hřídel na cirkulárku. Vše levně. 777 594 424.

Prodám: tekutá mýdla 5l jablko, aloe vera, konvalinka; prací gel Proff 5,65l; toaletní papír třívrstvý balení 40 ks 265 Kč. +420 6 03 305 688+420 603 305 688

Vdovec 80 let, 180/85, hledá ženu na seznámení, občasné schůzky, procházky přírodou, na dechovkové tanečky. Samota je těžká. Tel. 604 312 727.

Přijmeme: Operátora CNC, Truhláře. Nástup možný ihned. Zaujímavé platové ohodnocení. V případě zájmu nás kontaktujte: rddrevo@rddrevo.eu, tel.: + 420 724 079 198, www.rddrevo.eu

Jsmo dynamická společnost, zabývající se výrobou špičkových komponentů pro automobilový průmysl. **Naší prioritou je kvalita, inovace a profesionální přístup.**

Přivítáme do týmu nové talentované kolegy, kteří chtějí růst v moderním prostředí a podílet se na tvorbě budoucnosti automobilového sektoru.

Volné pozice:

- Referent/ka obchodního oddělení pro obráběné díly**
Obchod a technika v jednom! Pozice pro ty, kteří se chtějí pohybovat v dynamickém světě precizně obráběných dílů.
- Projektový/á manažer/ka**
Plánování a řízení projektů s cílem rozjezdu sériové výroby. Práce pro ty, kteří hledají rozmanité výzvy a chtějí dotahovat věci do konce.
- Referent/ka zákaznické kvality**
Komunikace, preciznost a neustálé zlepšování procesů – ideální role pro ty, kteří mají oko pro detail a smysl pro odpovědnost.
- Kontrolor/ka kvality – 3D měření**
Preciznost, moderní technologie a práce s 3D měřicími systémy. Perfektní volba pro ty, kteří chtějí mít kvalitu pod kontrolou.

PŘIPOJ SE K NÁM!

Adresa Velké Meziříčí
Průmyslová 2047
www.jopp.com

Adresa Třebíč
Hrotovická 188
Průmyslová zóna

Kontakt
563 031 231
hr-cz@jopp.com

Kontejnerová doprava

- šterky, sutě, písky, zemina

Zemní práce bagrem

Více informací na telefonním čísle: 602 422 102

PALMOTORS s.r.o.

Tradiční výrobce vstříkovacích trysek
(bývalý MOTORPAL)

PŘIJME DO JEDNOSMĚNNÉHO PROVOZU OBRÁBĚČE KOVŮ / SEŘIZOVAČE

NABÍZÍME

- práci na jednu směnu
- po zapracování pozice seřizovače
- platové ohodnocení dle dovedností
- mzda až 28 000 až 38 000 Kč
- mzdové bonusy, pololetní odměny
- bonus až 6 dní RD navíc
- příspěvek na závodní stravování

VÝHODOU

- pečlivost a přesnost
- chuť učit se novým věcem
- vyučení ve strojírenském oboru

KONTAKT

9 Příkopy 1228/39
594 27 VELKÉ MEZIŘÍČÍ
(Sídlo bývalého Motorpalu)

tel.: 602 305 226 - Ing. Mátl
matl@palmotors.cz

ZAHRÁDKÁŘSKÝ JARMARK

Plastia, Žďárská 313, Nové Veselí

1. 4. – 17. 5. 2025*

Po-Pá 9:00 – 17:00

So 8:00 – 11:30

- Samozavlažovací truhlíky, květináče, vermikompostéry pro dům i zahradu
- Doplnky pro péči o zahradu a rostliny, konvičky, rozprašovače, substráty, hnojiva
- Nestandardní produkty, cena 125 Kč/kg
- Květiny a sazenice pro výsadbu, doprovodný program**

Sleva 20 % na všechny produkty Plastia v 1. jakosti.

* Zavřeno: 18. 4. 2025, 21. 4. 2025, 1. 5. 2025, 8. 5. 2025

** Aktuální informace o přesném termínu doprovodného programu a prodeje květin sledujte, prosím, na www.facebook.com/plastiacz nebo vám rádi bližší informace sdělíme na telefonním čísle 566 667 001.

www.plastia.eu

plastia
zasadte radost

**ZAHRADNICTVÍ
STUDENEC**

rozkvetlé jaro

JARNÍ VÍKEND 12. A 13. 4.

**Víkend s mimořádně
prodlouženou otevírací dobou
8.00–17.00**

- široký výběr balkonových rostlin
- osivo a sadba zeleniny a bylinek
- ovocné stromy a keře

**Pro členy klubu 5 % SLEVA
na každý nákup**

*v hlavní roli
rostliny*

Běžná otevírací doba

Po-pá: 8.00–17.00

So: 8.00–12.00

Potřebujete radu? Kontaktujte nás!

+420 606 089 530

info@zahradnictvi-studenec.cz

f @ zahradnictvistudenec
zahradnictvi-studenec.cz

Prodej významného průmyslového areálu ve Velkém Meziříčí – Příležitost nejen pro podnikatele, ale i pro strategické investory

Představujeme vám jedinečnou obchodní příležitost – prodej bývalého výrobního areálu Motorpalu, který se nachází v srdci Českomoravské vrchoviny, ve městě Velké Meziříčí. Tento rozsáhlý průmyslový komplex, jehož současným vlastníkem je Obchodní závod Strojírna Musil, a.s., je nyní dostupný prostřednictvím veřejné dražby. Pro všechny, kteří hledají investiční příležitost, je tento areál unikátní šancí, jak získat strategicky umístěnou a historicky významnou nemovitost za mimořádných podmínek.

Strategická lokalita s výbornou dopravní dostupností

Areál Motorpalu se pyšní nejen svou bohatou historií, ale i výhodnou geografickou polohou. Nachází se blízko centra Velkého Meziříčí, města, které je důležitou křižovatkou silničních a železničních tras v rámci České republiky. Poloha u dálnice D1, která spojuje Prahu s Brnem, zajišťuje snadnou a rychlou dostupnost nejen na lokální, ale i na mezinárodní úrovni. Z areálu je rovněž rychlý přístup do nedalekých krajských metropolí, což zajišťuje logisticky výhodné podmínky pro jakýkoliv druh podnikání. Velké Meziříčí je zároveň střediskem s rozvinutou průmyslovou a komerční infrastrukturou. V okolí areálu se nachází řada firem a podniků, které působí v různorodých oblastech – od výroby a obchodu po služby. Tímto způsobem se potenciální nový vlastník stane součástí prosperujícího hospodářského zázemí, což nabízí možnost spolupráce, síťování a dalších obchodních vazeb.

Co nabízí samotný areál?

Areál bývalé strojírenské továrny Motorpal představuje komplex o celkové rozloze desítek tisíc metrů čtverečních. Zahrnuje několik výrobních hal, administrativní budovy, skladovací prostory a doprovodnou infrastrukturu. Tyto prostory jsou navrženy tak, aby byly schopny uspokojit jakékoliv průmyslové nebo logistické potřeby. Zpevněné plochy a rozsáhlé parkovací plochy umožňují hladkou manipulaci s nákladem nebo uskladnění materiálů či zboží.

Výrobní haly jsou vhodné nejen pro pokračování v tradiční strojírenské výrobě, ale také pro zavedení nových technologických procesů, například v oblasti autoprůmyslu, zpracování kovů nebo montážní výroby. Stejně tak je možné objekty přizpůsobit pro potřeby skladování, logistiky, výzkumu a vývoje či dokonce pro zpracování zemědělských produktů nebo potravinářské provozy. Administrativní budovy představují skvělou příležitost pro zřízení firemního sídla, kancelářských prostor pro vlastní potřebu či jejich následný pronájem. Modernizace těchto objektů nabízí obrovský potenciál pro vytvoření příjemného pracovního prostředí, které může oslovit nejen místní pracovní sílu, ale i zaměstnance z širšího okolí.

Historie a kulturní význam areálu

Historie tohoto průmyslového areálu sahá desítky let zpět do minulosti. Motorpal, jako jedna z největších firem v regionu, hrál klíčovou roli v rozvoji průmyslu na Vysočině. Areál byl dříve známý svou produkcí zaměřenou na strojírenskou výrobu, díky níž se Motorpal stal respektovaným jménem nejen na domácím, ale i zahraničním trhu.

Dnes je však tento historicky významný komplex na prahu nové etapy své existence. Díky aktuální nabídce k prodeji se otevírá možnost uplatnit nové inovativní přístupy, které mohou proměnit tradiční průmyslový areál na moderní centrum podnikání a inovací.

Proč právě tato investice?

Investice do areálu Motorpalu představuje unikátní příležitost, která kombinuje výjimečné umístění, rozsáhlé prostory a historickou kontinuitu. Díky insolvenčnímu řízení a aktuální situaci jsou podmínky pro koupi mimořádně výhodné.

Nový vlastník může využít potenciál tohoto areálu pro diverzifikaci svého podnikatelského portfolia, optimalizaci již existujících firemních procesů nebo zavedení nových výrobních programů. Atraktivita této nabídky spočívá také v možnosti rekonstrukce a přizpůsobení prostor podle aktuálních požadavků moderního trhu.

Jak se zapojit?

Prodej areálu je organizován formou veřejné dražby, která je otevřena všem zájemcům. Dražbu provádí insolvenční správce ve spolupráci s renomovanou dražební společností PROKONZULTA, a.s. Kompletní dokumentace, včetně všech podmínek účasti, je dostupná na oficiálních stránkách dražby.

Neváhejte využít tuto jedinečnou příležitost pro investici do jednoho z nejvýznamnějších průmyslových areálů v regionu. Jestliže hledáte prostor, který kombinuje strategické umístění, bohatou historii a široké možnosti využití, areál Motorpalu ve Velkém Meziříčí je tím pravým místem pro vás.

Tento prodej představuje nejen začátek nové kapitoly pro stávající areál, ale také možnost, jak vytvořit nový příběh úspěchu pro vás nebo vaši společnost.

PROKONZULTA, a.s.

DRAŽBA

Obchodní závod Strojírna Musil, a.s.

DATUM DRAŽBY
24.4.2025

MÁTE ZÁJEM O BLIŽŠÍ INFORMACE?
+420 608 880 132
zverina@prokonzulta.cz
www.prokonzulta.cz

Z úředních dokumentů tvoří historické příběhy

Historik a archivář Martin Štindl pravidelně obohacuje velkomeziříčskou veřejnost o zajímavé příběhy z dějin našeho města. Připomíná v nich významné osobnosti, místa, děje. Vede místní pobočku státního okresního archivu, kde je takových témat nashromážděných od středověku spousta. Ovšem musí si je člověk umět ve stovkách metrů dokumentů vyhledat, poskládat do souvislostí a pak poutavě předložit čtenářům knih a článků nebo posluchačům přednášek. A v tom je Martin naprostý profesionál. Mezi jeho nejvýznamnější počiny patří vytvoření Památníku velkomeziříčských obětí holocaustu, za nějž byl nominován na Skutek roku Kraje Vysočina.

TEXT A FOTO: MARTINA STRNADOVÁ

Nepocházíš z Velkého Meziříčí. Za jak dlouho se ti podařilo proniknout do historie našeho města?

Ve Velkém Meziříčí pracuji od roku 1992, kdy jsem nastoupil do zdejšího archivu. Stalo se tak díky příznivé shodě okolností. Bylo krátce po revoluci a město se snažilo obnovovat různé instituce, mimo jiné i místní archiv. Tehdy ještě přežívala rivalita mezi Žďářem a Velkým Meziříčím a Meziříčí chtělo svého archiváře. V tuhle historickou chvíli jsem se objevil já coby čerstvý absolvent Masarykovy univerzity, oboru historie – archivnictví. Tak jsem zakotvil v nově vzniklé pobočce ve Velkém Meziříčí, našel jsem tady dobré podmínky k životu. Díky historii jsem se s městem velmi rychle sžil. Zaujalo mě svými památkami i svou minulostí, kterou jsem měl příležitost poznávat prostřednictvím archiválií.

Jaký moment tě přivedl k hlubšímu zájmu o historii?

Kde se berou moje začátky zájmu o historii, si úplně přesně nevybavuji. Bude to někde v dětství. Maminka pochází z Českého ráje, kde jsem měl babičku, trávil jsem tam prázdniny a viděl jsem všechny ty tamní památky – barokní kapličky, sochy, zámek Humprecht, hrad Kost – které na mě měly velký vliv. Budily ve mně otázky, jak se tady vzaly, kdo je postavil...

Laikovi se práce v archivu může jevit jako nuda. Co tě na něm lákalo?

Jak říkáš, veřejnost konkrétní představu o archivu příliš nemá. Můj hlubší zájem o obor vzešel skrze numismatiku. Coby žák a student jsem sbíral staré mince a zajímalo mě, kde byly raženy, kdy obíhaly, co se za ně dalo koupit a další souvislosti. Začal jsem se pohybovat v archeologických brigádách, kde jsem se seznámil s odborníky, a ti mě nasměrovali na studia archivnictví. Obecná historie se mi tehdy ještě jevila jako bezbřehá, příliš teoretická, a navíc zatížená dobovými marxistickými výklady.

A nelitoval jsi?

Ne, pohltilo mě to dokonce natolik, že jsem opustil i původní numismatiku. Přestala mě bavit, protože z dobových dokumentů vyčteme víc než z mincí, jsou mnohem záživnější a sdílnější než mlčenlivý kov.

Co obnáší práce archiváře?

Činnost archiváře se rozpadá do tří hlavních oblastí. První tvoří předarchivní péče, což je starost o archiválie ještě dřív, než přijdou do archivu. Spočívá v dohledu na veřejnoprávní instituce a jejich nakládání s dokumenty, aby z jejich činnosti vznikaly řádné, spolehlivé nosiče informací. Z těch-

to dokumentů pak po uplynutí ukládacích lhůt provádíme výběr archiválií, během něhož rozhodneme, které dokumenty uložíme navždy a které budou zničeny. Výběr je poněkud nekompromisní, do archivu dospěje asi deset procent dokumentů.

Po výběru přichází evidence a zpracování archiválií. Přičemž proces zpracování může trvat i několik let. Příjem archiválií do archivu je v podstatě neustálý. Máme v archivu historické dokumenty z předchozích staletí, už třeba od středověku, ale dneska archivář shromažďuje především ty současné. Množství archiválií měříme na běžné metry a standardní okresní archiv jich má okolo čtyř kilometrů. Valnou většinu času proto tráví archiváři tím, že zpracovávají pomůcky pro vyhledávání.

Třetí oblastí je využívání archiválií označované jako postarchivní péče. Je spojena s vyhledávací agendou pro soukromé osoby či instituce, nebo zahrnuje obsluhu badatelny, kde veřejnost může zadarmo studovat. Patří sem také osvětová činnost, třeba publikování článků, historických studií, konání přednášek, vydávání publikací.

Dokumentů je dnes násobně víc, než bylo dřív. Už před staletími lidé dokumenty systematicky zakládali?

Odborná archivní péče v poměrech poddanského města není tak stará, sahá zhruba do počátku 19. století. Ale už i naši starší předci si byli vědomi hodnoty určitých dokumentů, které se snažili opatrovat a chránit. V případě nebezpečí požáru, vojenských konfliktů ty nejcennější archiválie, listiny, privilegia, schovávali do truhel a odváželi do bezpečí. Díky tomu některé máme dodnes. Ale šlo spíš o přirozený výběr než o systematickou činnost. Na druhé straně ještě v 19. století existovaly bohaté registratury z raného novověku, které byly rozprodány jako užitkový papír bez jakéhokoliv výběru.

To hovoříš o Velkém Meziříčí?

Ano, i Meziříčí patří bohužel k podobně postiženým městům.

To je strašná škoda!

Je, ale Meziříčí na tom není zdaleka nejhůř z hlediska zničení a ztrát svých historických dokumentů. Dopadlo ještě relativně dobře.

Které historické období je ti nejbližší?

Mému srdci nejbližší je raný novověk, což je doba 16. až 18. století.

Proč zrovna tahle doba?

Jednak je to období, kdy přežívá spousta středověkých zvyklostí, institucí, principů, ale už se rodí nová společnost. Je to doba dynamická. Navíc z hlediska archiváře je to období, kdy není archiválií ani málo ani moc. Ze středověku do konce 15. století máme pramenů relativně málo a jde spíš o skládání střípků, rekonstrukci historie, máme spoustu „ale“, neboť jeden typ dokumentu může být vykládán různě a nikdo nedokáže, která interpretace je pravá. Naopak 19.–20. století má těch dokumentů tolik, že není prakticky v lidských silách je obsáhnout, musíme si vybrat dílčí téma, výsek. Raný novověk má archiválií tak akorát. Zvolené téma lze prameny obsáhnout v plné šíři a na jejich interpretaci se nám pracuje snadněji.

Kterou velkomeziříčskou událost z tohoto období bys vyzdvihl?

Šestnácté století je dobou rozkvětu města, měšťanské kultury, vzdělanosti spojené s průnikem reformace, otevřením luteránského gymnázia. Velké Meziříčí získává školu univerzitního typu, která láká řadu studentů z širokého okolí a různých společenských vrstev, nejen z měšťanů, přicházejí i synové ze šlechtických rodin. V tom místě se mísí různé duchovní proudy, vzniká tu meziříčsko-kunštátský církevní řád, což je vize církevní organizace. To jsou zajímavé věci. Sedmnácté století je bouřlivým obdobím třicetileté války spojeným nejen s válečnými událostmi ale i s příchodem Židů do Velkého Meziříčí. Zajímavá je i zdlouhavá, náročná poválečná obnova v druhé polovině 17. století, kdy se aktivním hráčem stává meziříčská vrchnost, která má svoje ekonomické a právní nároky a dostává se do konfliktu s měšťany, kteří naopak obtížně hájí svá privilegia a výsady z předchozího 16. století. Těch zajímavostí je celá řada. To, co se nám jeví v historii zajímavé, je velmi individuální záležitost. Záleží na každém člověku, s jakými otázkami se do minulosti obrací.

Kdo významný vystudoval luteránské gymnázium?

Třeba Matyáš Borbonius z Borbenheimu, později lékař císaře Matyáše, humanistický básník a autor deníků, Zdeněk Brtnický z Valdštejna, humanista, který procestoval půl Evropy a nakonec se stal obětí porážky stavovského povstání.

Jak jsi zmínil, v 17. století přišli do Velkého Meziříčí Židé, kteří tu žili 300 let až do druhé světové války. Tys vytvořil virtuální Památník velkomeziříčských obětí holocaustu. Měl jsi pocit, že jej město svým obyvatelům dluží?

Přesně tak. Už jsem se vyznal ze své lásky k ranému novověku, kam spadá i zmiňovaný příchod Židů a konstituování židovské obce. Věnuji se tomu tématu již od poloviny devadesátých let. A cítil jsem, že to smutné období holocaustu je ve stínu a Velké Meziříčí ani nemá žádný hmotný památník, který by vyvraždění židovské komunity připomínal. Zároveň se ze strany veřejnosti začala objevovat poptávka po instalaci kamenů zmizelých, po dohledávání osudů konkrétních židovských obětí. A já jsem si velmi rychle uvědomil, že bude prozíravé sledovat velkomeziříčské oběti komplexně. Ukázalo se, že údaje se teprve postupně doplňují. Pořádně neznáme počty obětí, protože nejde jen o ty, kteří odešli květnovými transporty roku 1942,

ale byli zavražděni i jinými cestami. Bylo třeba najít pracovně pohyblivé médium a napadla mě idea databáze. Od ní byl už jen krok k myšlence zřídit webovou stránku, kde bude možné údaje o obětech stále doplňovat a současně zveřejňovat.

Takže památník stále nemá finální podobu?

Ne. Byl zveřejněn v listopadu roku 2022, kdy jsme si připomínali 80. výročí dvou třebíčských transportů, s osmi desítkami jmen odvěčených lidí. V současné době už jich uvádíme asi 150 a z pracovních podkladů vím asi o 450 jménech, které lze zahrnout do pojmu velkomeziříčská oběť holocaustu. Pojem je chápán tak, že zahrnuje všechny osoby rasově pronásledované v letech 1938–1945, které měly vztah k Meziříčí. Ten vztah byl historicky různý. Nejsou to jen rodáci a obyvatelé, ale i uprchlíci, kteří tady našli dočasné útočiště po útěku z Vídně či ze zabraného pohraničí. Anebo jsou to i lidé, které k městu pojilo tzv. domovské právo. Jeho držitelé tady nemuseli bydlet, ale obec k nim měla určité sociální povinnosti a oni zde mohli například volit.

Vzpomeň nějaká významná jména velkomeziříčské židovské obce.

Isaac Hirsch Weiss, významný talmudista, pak určitě prof. Arnold Pick, který byl profesorem německé Univerzity Karlovy v Praze a zakladatelem tuzemské psychi-

atrie. Za zmínku jistě stojí i Ludwig Brügel, který byl potomkem zdejšího kavárníka, později tiskovým šéfem rakouské Státní kanceláře a tvůrcem pětidílných dějin rakouské sociální demokracie.

Stane se ti ještě někdy, že v archivu narazíš na něco překvapivého?

Papír z 18. století mě na zadek už obvykle neposadí. Ale objeví se tu a tam nečekaný externí nález. Například jako v roce 2009, když se na lesní křižovatce u Budíkovice našla tři neznámá pečetiďla měřírských cechů.

Co všechno tedy, krom papírových dokumentů, archivujete?

Někdejší dělba práce mezi archivy a muzei spočívala v tom, že archivy ukládají dvojrozměrné předměty a muzea trojrozměrné. Jedinou výjimku z tohoto pravidla představovala razítka a pečetiďla. Nebo předměty, které tvořily součást spisů, například i vražedný nůž ve spisu trestním. Ale to jsou výjimky. Většinu archiválií tvoří dokumenty textové, obrazové – fotky, plakáty, výkresy, mapy – ale i zvukové a dnes také digitální.

Jakou hodnotu má pro archiváře stoleté Velkomeziříčsko?

Velkou, protože je to významná regionální tiskovina, která systematicky pokrývá období od roku 1919 do roku 1941, kdy bylo zastaveno. Je to důležitá paralela k výpo-

Velké Meziříčí dne 9.10.1992.

Pani
Valerie Doleželová,
v místě.

Ve svém oznámení o vystoupení z protipožární domovní
hlídky v úseku III. oznamujete též, že máte 3 děti a že z toho dů-
vodu nemůžete navštěvovat školení těchto hlídek.
Vzpomeňte si jen milá paní na matky a děti v Koreji,
které nesou plnou tíhu válečných útrap, bojují na všech místech,
po boku mužů proti barbarským útokům, kteří jim páli a ničí
jejich domovy a majetky a vraždí jejich děti. Jistě žádný občan
neší vlasti a i Vy sama nechcete, aby k něčemu podobnému došlo i
u nás, proto každý občan musí podle svých sil a možností pomoci
budovat silné a nevně zázemí, budovat obranu domov pro své děti.
Tuto obranu nemůžeme budovat bez řádné orientace a bez řád-
ného školení všech občanů. Jistě i ve Vašem případě najde se
cesta, abyste se mohla tohoto školení protipožárních hlídek zú-
častnit. Školení potrvá 11 hodin.
Je to malá oběť pro vlast a celek od každého jednot-
livce a já pevně doufám, že jako uvědomělá občanka naší vlasti
ji s milérádou přinesete a své rozhodnutí o vystoupení z hlídky
oznámíte.

Za okresní velitelství LVII PO : Referent pro vnitřní věci :
Okres. velitel. požární ochrany. J. M. 29.9.92.

Bylo mi řečeno, že příslušek do protipožární
hlídky je pouze formální, že není potřeba
účastnit se jakýchkoli schůzek a vydepujete
mámo kdykoliv.
V důsledku toho se mám tři děti a manžel
jít po schůzkách, nemohu školení navštěvovat.
Valerie Doleželová

města a okresu vědělo a slyšelo od roku 1972! Dopisy, které popisují situaci té
doby, jsou stále stejné: dětí je moc, nemáme je kam dát, směňují, vyvážíme je do
vsí. Místní píšou na okresní národní výbor do Žďáru, soudruzi z ONV slibují, že
to bude zařazeno do plánu. Léta běží, ale nic se neděje.

Neuškodí si tyto věci někdy připomenout.

Určitě, protože většina z nás si podobné „řešení“ problémů už nedovede před-
stavit.

Máš nějaké téma, které bys rád zpracoval?

Témat je dost, spíš mi chybí čas na jejich realizaci. V současné době dokončuji
knihu o městě, která si vytkla za cíl hledat jeho typické stránky a připomenout
jevy, které se v naší minulosti opakují, jsou pro město charakteristické a my
bychom o ně mohli opřít naši lokální identitu. Čtenáři v ní najdou kapitoly Mezi-
říčí – město řek, Meziříčí jako křižovatka cest, Meziříčí – město mostů.

Historie nás stále provází, jak nám pomáhá?

Může nám pomoci v orientaci i v nadhledu, ale někdy také trochu překáží. Mi-
nulost stále ovlivňuje naše současné chování, chápání, jednání. Je to dědictví,
které si neseme s sebou, které nelze oddělit tlustou čarou, se kterým se musíme
vypořádat. Čím lépe ji budeme znát a čím více ji budeme rozumět, tím bude naše
vypořádání snazší a úspěšnější.

vědi úředních dokladů. Díky němu máme
i publicistický pohled na zdejší dění. Což
třeba pro období druhé poloviny 20. sto-
letí, které je mladší a zdálo by se nám, že
médií a tiskovin bylo víc, nemáme. Obnova
Velkomeziříčska v roce 1945 se nepovedla.
V tuhých 50. letech vycházely pouze Ves-
nické noviny, které byly orientovány na
zakládání JZD a žádné informace o městě
nepřinášely. Ze 70. a 80. let máme legenda-
mi opřádaný kulturní zpravodaj, který sice
přinášel tu a tam zajímavé články, ale když
se do něj podíváme pořádně, byl to propa-
gandistický plátek tehdejší vládnoucí strany
a soudobých informací tam mnoho nebylo.

A jak je na tom současné Velkomeziříčsko?

Myslím si, že plní přesně tu funkci, kterou
Velkomeziříčsko hrálo v období první repub-
liky. Jistě, není to zcela nezávislé médium, ale
jeho záběr je široký a zachycení dění ve městě
je opravdu všestranné. Troufám si říct, že to
bude hodnotný zdroj informací o naší součas-
nosti, která se nám dnes zdá ve srovnání s his-
torií nezajímavá, ale ona se zajímavou stane.

Jaké archiválie zpracováváš aktuálně?

S kolegyní zpracováváme dokumenty měst-
ského národního výboru ve Velkém Meziříčí
z období let 1945 až 1990. Jejich prostřednictvím
se nám někdejší poměry a minulost intenzivně
připomínají. Zrovna teď se probírám agendou
školství a byl jsem překvapen, v jakých velmi
nuzných a skromných poměrech působil třeba
zdejší dům dětí a pionýrů. Instituce režimem
preferovaná, ale jak z dokumentace vyplývá, re-
žim ji nebyl schopen ani materiálně zabezpečovat.
Dům pionýrů se potloukal v nájmech a žadonil
o finanční příspěvky na základní existenci. Ještě
nápadnější bída hmotných poměrů byla patrná ve
školství. Starší generace si jistě pamatuje směňo-
vání ve školách, které bylo slavnostně ukončeno
stavbou základní školy na Oslavické v roce 1987.
Ale to, že situace je neúnosná, už politické vedení

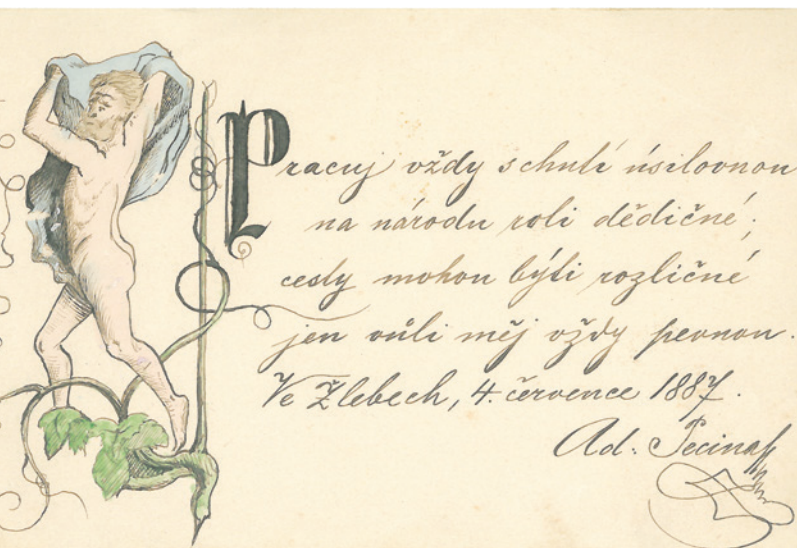
PAMÁTNÍK VELKOMEZIŘÍČSKÝCH
OBĚTÍ HOLOCAUSTU

V době elektronické komunikace, telefonů a dalších technických vymožeností papírové dopisy již téměř vymizely. Málokdo z nás má doma ozdobné dopisní papíry, nůž sloužící k otevírání příchozích psaní či dokonce zakladač na dopisy. Není tomu ovšem tak dávno, kdy dopisy byly jedinou možností komunikace na větší dálku.

TEXT A FOTO LUCIE PAVELCOVÁ

Ze zámku

Díl 40: Dopisy a písemnosti

Při psaní dopisů bylo možno využít třeba přenosný psací stůlek, který měl tvar zavírací kazety. Po otevření nabízel přihrádky k uložení psacích potřeb a malou desku sloužící jako psací podložka.

Pokud se písemností sešlo více, mohl

k účelu uložení či rozřazení

dopisů posloužit speciální

stojánek nazývaný také

zakladač. Mezi našimi

sbírkovými předměty

jeden secesní zakladač

také nalezneme. V tomto

případě se jedná o mo-

sazný stojánek na čtyřech

nožkách, které jsou spojeny

ozdobným reliéfem ve tvaru

ležatého S a U. Samotné do-

pisy pak byly vkládány mezi

čtyři obdélníkové destičky.

Zapomenout nesmíme ani na

pomůcku sloužící k otevírání

nejrůznějších psaní, tedy na

nůž na dopisy. V depozitáři

objevíme hned dva exempláře,

oba dva jsou vyrobeny ze dřeva. Rukojeť jednoho z otevíra-

čů je vyřezána do tvaru listu, střední část čepele je ozdobena

vypalovaným motivem v podobě rostliny s květy.

Zajímavosti nalezneme také v muzejním archivu, a to například ve fondu pocházejícím z pozůstalosti velkomeziříčského archiváře, muzejníka a historika Karla Janíčka. Objevíme zde třeba dopisní papír pocházející z jihlavské tiskárny Jana Rippla, kde byla jako záhlaví použita veduta Velkého Meziříčí. Motiv tvoří kopcovitá krajina, město s budovami, kostely a zámek týčícím se nad řekou Oslavou. V popředí jsou vyobrazeny pole a louky spolu s cestou a dvojspřeží táhnoucí kočár. Tím ovšem spojitost s naším městem a jeho historií zdaleka nekončí.

Dopis je datován ve Velkém Meziříčí dne 5. října 1854 a podepsán je „tvoje malá Anna“. Díky dataci a dalším jménům se tedy dozvídáme, že se jedná o dopis Anny Lobkovicové, která píše svému otci Ludvíkovi. „Malá Anna“ je v tomto případě budoucí manželkou Alfreda Harracha, a tím pádem matkou nám dobře známého Františka Har-

racha. V dopise děkuje tatínkovi mimo jiné za kalamář a dopis. Dozvíme se také, že chodili na procházky, ale v daný den se prý rozpršelo, a tak budou vařit. V dopise zmiňuje rovněž svého bratra Ludvíka, který jí prý psal a vše jí povyprávěl. Dnes už ale můžeme jenom hádat, o co přesně se jednalo. Dopis pochází z pozůstalosti velkomeziříčského archiváře, muzejníka a historika Karla Janíčka.

Památník

Mezi sbírkovými předměty nalezneme malou dřevěnou krabičku, která imituje zdobenou knihu se zlatou ořízkou. Když kazetu otevřeme, čeká na nás překvapení v podobě 26 listů, jež působí dojmem malých dopisů. Všechny mají stejný formát, ovšem liší se jejich data a podpisy autorů. Když se do nich začteme, zjistíme, že se jedná o jakousi formu památníku. Jednotlivé listy psané povětšinou německy pocházejí z let 1838–1887. Lístek od Josefa Kratochvíla datovaný k roku 1887 nese tento text: „Měj se dobře, budiž šťastná, nikdy nezkal chvíle strastná. Oka Tvého žalostí, žij vždy v sladké radosti.“ V některých případech se místo textu na listu nachází drobná kresba.

Naši krajinu zdobí už po staletí kříže. Stojí u cest, na návších, u lesních pěšin a každý má svůj příběh. Na některých z nich najdete i jména těch, kteří je stavěli, nebo těch, kterým jsou věnovány. Pojďme si povídat o lidech, kteří už tu nejsou, ale v krajině zanechali věčnou stopu.

Olší nad Oslavou Kříž Nebohých

Mezi Mostišťemi a Olším nad Oslavou, nedaleko rybníka Prchal, stojí kamenný kříž s pozlacenou figurou Krista. Kolem kříže je ohrádka z řetězu, který je zachycen v žulových jehlancovitých sloupcích. Za křížem jsou vysazeny jalovce. V dolní části kříže je černá deska s nápisem: POCHVÁLEN BUĎ / PÁN JEŽÍŠ / KRISTUS / KU CTI / A CHVÁLE BOŽÍ / VĚNOVALI / MANŽELÉ / JOSEF A ANTONIE / NEBOHÝCH / Z OLŠÍ. Pod nápisem je pak vročení 1929.

Josef Nebohý a Antonie Hlaváčková se brali 30. května 1911 v Netíně. Po svatbě se usadili se v rodném domě Antonie, teď

už Nebohé, v Olší nad Oslavou číslo popisné 79.

Josef Nebohý se narodil 3. srpna 1876 v Olbramkostele v domě číslo popisné 117, a to jako syn nádeníka Jiřího Nebohého, jenž byl synem nádeníka z Jiřic Jiřího Nebohého a jeho ženy Mariany rozené Řeřuchové. Matkou Josefa byla Jiřího žena Marie, dcera nádeníka z Olbramkostela Matěje Dvořáka a jeho ženy Mariany rozené Ferdanové.

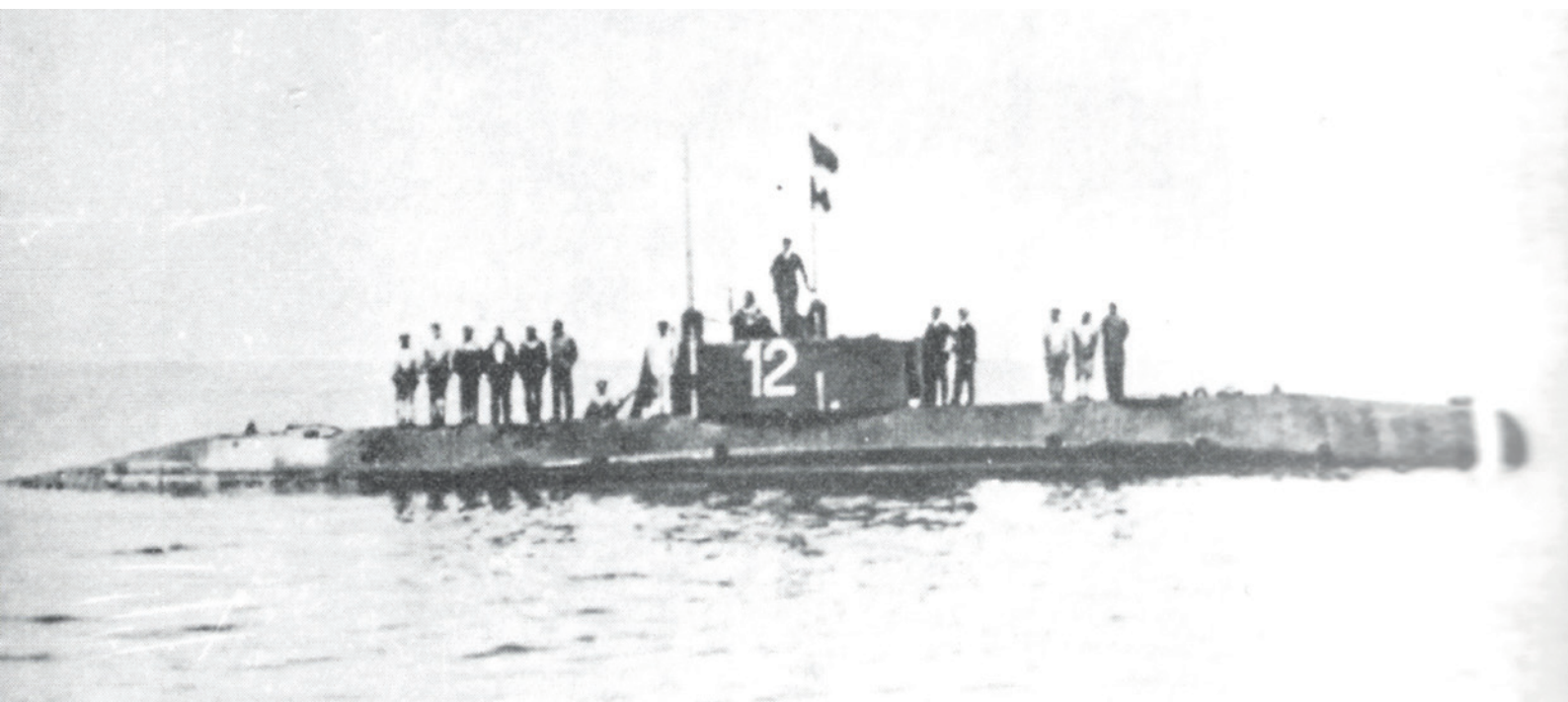
Antonie Hlaváčková se narodila 24. září 1883 v Olší nad Oslavou v domě číslo popisné 79 jako dcera domkáře a pasáka Václava Hlaváčka, který byl nemanželským

synem Anny Hlaváčkové z Radostína. Matkou Antonie byla Václavova žena Karolína, dcera podruha z Hrbova Antonína Bílka a jeho manželky Veroniky rozené Břejlové. Josef Nebohý žil v Olší nad Oslavou už od roku 1909. A tak ještě před svatbou se Josefovi a Antonii narodila dcera Josefa (narozena 17. března 1910). Už po svatbě se pak narodil syn Josef (narozen 13. listopadu 1913). Z jakého důvodu kříž Josef a Antonie postavili? Pravděpodobně jako památku na matku Antonie Karolínu, která s nimi v Olší žila a zemřela na zápal plic ve věku 78 let 5. března 1928.

Petr Chňoupek

Velké Meziříčí má bohatou historii, do které se zapsala nejedna osobnost. Na některé se ovšem zapomíná. Mezi takové patří i legionáři. V našem seriálu chceme připomenout osudy některých z nich.

Zapomenutí hrdinové

Z malého domku do útrob ponorky

První světová válka zavála muže z našeho kraje do různých koutů zeměkoule. Františka Doležala z Hrbova zavála až do mořských hlubin. Pojďme se seznámit s jeho osudem.

František Doležal se narodil 28. února 1896 v Hrbově v domě číslo popisné 23, a to jako syn domkáře Josefa Doležala (narozen 11. února 1862), jenž byl synem kováře ze Stránecké Zhoře Josefa Doležala a jeho ženy Josefy rozené Požárové. Matkou Františka byla Josefova žena Kateřina (narozena 29. října 1866), dcera domkáře z Hrbova Josefa Večeře a jeho ženy Marie rozené Mejzlíkové. František byl nejmladší ze čtyř sourozenců. Nejstarší byla Marie, narozena 6. ledna 1887 (dne 24. ledna 1911 se provdala za Františka Koloucha) a skoro tři roky po ní, 14. listopadu 1888, se narodila Anežka (dne 27. ledna 1914 se provdala za Jana Čermáka). Dne 18. února 1893 se narodil Josef, ten ovšem už 3. června 1894 zemřel na spalničky spojené se zápallem plic. Jejich matka Kateřina onemocněla tuberkulózou a 4. prosince 1898 nemoci podlehla. Otec Josef se už 6. února 1899 znovu oženil, a to s Anežkou (narozena 31. prosince 1875), dcerou domkáře v Lavičkách číslo popisné 52 Františka Votoupala a jeho ženy Marie rozené Štěpánkové. Dne 16. prosince 1900 se jim narodil syn Josef (zemřel 21. září 1929) a 27. října 1905 syn Ludvík (dne 27. prosince 1939 se v Osové Bítýšce oženil s Blaženou Volfovou).

Přišla válka a do války musel rukovat i František Doležal, řada na něj přišla na podzim roku 1915. Čekala ho dlouhá cesta na Balkán,

konkrétně do Puli, kde se v dubnu 1917 nalodil na ponorku S. M. U. 23, a tak kluk, který do té doby viděl jen několik rybníků, zamířil do mořských hlubin. Na ponorce, která se na konci roku 1917 přesunula na základnu v Boce Kotorské, sloužil v hodnosti četaře a měl funkci torpédisty. Stejnou funkci v ponorce zastával spolu s ním stejně starý Arnošt Calábek z Radvanic. Velitelem jeho ponorky byl Klemens von Bézard.

Dne 20. února 1918 se ponorka S. M. U. 23 vydala na svoji další bojovou misi. Mířila do Otrantské úžiny, kde měla komplikovat přepravu vojenského materiálu z Itálie do Albánie. Brzy ráno 21. února 1918 vyplul z italského přístavu Brindisi parník Memfi, který měl na palubě zhruba tisíc vojáků a směřoval do albánského přístavu Vlora. Parník doprovázely tři italské torpédové čluny. Periskopu rakouské ponorky si všiml velitel člunu Airone Mario Zunino a rozhodl se zaútočit. Jenže mezitím už S. M. U. 23 vyslala směrem k parníku torpéda odpálená i Františkem Doležalem. Torpéda ale svůj cíl minula. Torpédové čluny se vydaly ponorku stíhat. Hlubinné pumy nefungovaly, a tak Italové použili tzv. paravan, což je vlečný výbušný kluzák. Trvalo to jen pár minut a tichým ránem nad Jaderským mořem zazněl mohutný výbuch. Rakouská ponorka šla rychle kde dnu i s celou posádkou (potopila se nedaleko albánského ostrova Ishulli i Sazanit), která čítala jednadvacet členů včetně jednadvacetiletého Františka Doležala z Hrbova.

Petr Chňoupek

POMŮČKA: AAP, ASHE AMATUS ILIT, PHOT	ČESKÝ KRONIKÁŘ	POSTRAŠIT	ZKRATKA LEHKÉ MOZKOVÉ DYSFUNKCE	ČESKÝ HEREC	PLYNNÝ CHEMICKÝ PRVEK		MALÁ ŠELMA	ANGLICKY „JEDNA“	KAPROVITÉ RYBY	BICEPSY		URČITÍ V POŘADÍ	SPZ KARVINÉ	5. TAJENKA	NEHÁZET
STŘELA Z PUŠKY					PALIVO						HOLÁ LEBKÁ				
						VYČERPÁ SE					ANGLICKY „LED“				
ČESKÝ REŽISÉR						VZOREK MÉRIDLA									
4. TAJENKA													INICIÁLY HUDEBNÍKA MLÁDKA		
ZKRATKA MĚSTSKÉ KNIHOVNY			SETNINA					AVŠAK				TADY			
			KOPÁNÍM PORANIT					ZBAVIT SOLI				POJIDLA			
PLACHTA ZADNIHO STĚHU				TUMÁŠ			STŘEDOVÉ ČARY				JEDNOTKA OSVĚTLENÍ				
				HLAHL			PRR				FRANCOUZ- SKÝ HEREC				
HALDA SLÁMY					PLAVIDLA					TRUBKA					
					ODLÉVAT					PATŘÍČÍ HANĚ					
	ZTRÁCETI NA VÝZNAMU	SOVA						VÝSKAT							
		2. TAJENKA						FINANČNĚ PODPO- ROVAT							
BYLINA SE ŽLUTÝMI KVĚTY							ZDANIT (řídce)							PATŘÍČÍ SEVERA- NOVI	MUŽSKÉ JMÉNO
							SLOVENSKY „SE“								
HAMAT						SLONOVÁ KOST									
						MORŠTÍ KORYŠI									
DVAKRÁT SNIŽENÝ TÓN					KARIBSKÝ OSTROV						ČÁST MOLEKULY				
					SNAD ANO						TENISTA USA				
VĚNOVAT				CITOSLOV- CE HUČENÍ			PODNIK V PEČKÁCH					LEVINOVO JMÉNO			
				CITOSLOV- CE RYTMU			ČÁST					ANGLICKY „VŠE“			
TŘEBAŽE			ŘÍMSKÝCH 3500				OBTÍŽNÝ HMYZ						OTEC (řídce)		
			ZNAČKA STRONCIA				ŘÍMSKÝCH 1001						ZNAČKA ABVOLTU		
ZKOUŠKA					1. TAJENKA					3. TAJENKA					
SLOVENSKY „JIKRA“					JÍLOVÝ NEROST					JMÉNO ZPĚVÁKA PRESLEYHO					

Horní kaplička na Uhřínovské ulici

U silnice k Uhřínovu stojí dvě kapličky. Jsou prakticky stejné, ale ke každé se váže jiná pověst. Ta horní je zasvěcena sv. Cyrilu a Metoději. Světci se tu měli zastavit, když putovali z Moravy do (tajenka 1). Zde si na chvíli sedli, upravili si obuv a očistili oděv a pokračovali dál ve své pouti.

Pověst ale hlavně vypráví o kříži, který je uvnitř kapličky umístěn. Sousedé na pozemcích tu spolu dost často nevybíravě bojovali. V souvislosti s těmito rozbroji prý jeden (tajenka 2) krav utrhł zvonek z krku jedné jalovice a vší silou jej hodil proti kříži v kapličce. Jakmile se řemínek se zvonkem zachytil o Kristovu (tajenka 3), tak ta se nahnula doprava.

Pasáka to vyděsilo a dal se na úprk směrem k městu. Ovšem při útěku zakopl a zlomil si nohu, a to tak nešťastně, že na ni pak až do smrti kulhal. Ale kdyby jen on. Po (tajenka 4) byl vždy někdo z jeho rodiny postižen chromou nohou. Kaplička se stala symbolem potupy svatého kříže.

Pozdně barokní kaplička pochází z konce 18. století. Uvnitř je již zmiňovaný kříž s plastikou Krista Pána. Po stranách kříže jsou obrazy, a to sv. (tajenka 5) a sv. Vendelína. Na vrcholu kapličky ve výklenku je obraz sv. Cyrila a Metoděje.

Tajenka z minulého čísla: *pocestným, političtí exulanti, gestapo, javor*

Znění tajenky a jméno s bydlištěm zašlete do 25. dubna 2025 na adresu: velkomezirisko@velkomezirici.cz nebo poštou či doručte osobně do redakce.

Výherce z minulého čísla:
Hana Svobodová, Martinice

Lidové pověsti se v minulosti šířily především ústním vyprávěním. Podle vzoru lidových vypravěčů se těmito pověstmi inspirovala a téma znovu zpracovala Marie Ripperová. Ilustracemi je doplnily Alice Trojanová a Kateřina Dvořáková. Publikaci Pověsti z Velkomeziříčska vydalo město Velké Meziříčí roku 2020. Zakoupit ji můžete v Turistickém informačním centru Velké Meziříčí nebo na e-shopu města.

Pověsti z Velkomeziříčska

O zázračné studánce

Císař Josef II. rád cestoval po své zemi. Někdy oficiálně, jindy v utajení, aby se dozvěděl, co císařovo ucho slyšet nemělo. Když se zase jednou vydal na Moravu, napadlo ho, že navštíví Velké Meziříčí. Dokončují tam stavbu císařské silnice, alespoň si vše pořádně prohlédne. Přijel tedy, zkontroloval a byl spokojen.

Při té příležitosti navštívil svou dvorní dámu Eleonoru z Lichtenštejna, která v tu dobu právě byla v Meziříčí. Kněžna věděla, co se sluší a patří, byla ostatně ráda, že ji císař poctil svou návštěvou. A tak uspořádala hostinu. A další den zase. Stoly se prohýbaly pod chutným jídlem, nechybělo ani pití. Jenže po několika dnech císař vážně onemocněl. Bylo mu čím dál hůř. Už ani vstát z postele nemohl.

Zavolali lékaře, několik lékařů. Jeden radil nejíst, druhý předepsal zvláštní dietu. Další císaři pustil žilou, aby se zbavil špatné krve. Míchali mu rozličné léky – vše bylo marné, císařův stav se nelepšil. Když už si nikdo nevěděl rady, zmínil se místní komorník, že je nedaleko zázračná studánka, která už pomohla mnoha lidem. Přinesl vodu, lékaři ji prozkoumali, ale nic zvláštního nezjistili. Nakonec naznali, že ublížit císaři nemůže, a tak mu jí dali napít. Jen se císař napil, hned se mu ulevilo. Klidně usnul a druhý den se probudil zcela zdrav.

Studánka prýstila u kapličky sv. Anny. Kaplička stojí dodnes, ale voda ve studánce vyschla. Kromě žaludečních potíží léčila prý také oční nemoci. Kdo si ve studánce omyl oči, neměl s nimi problém.

Kalendář akcí

Kino

Kinosál JC

3., 4. a 18. 4. 2025, 17:00

6. 4. 2025, 16:00

Minecraft film

3. 4. 2025, 19:30

Bridget Jonesová: Láskou šílená

5. 4. 2025, 19:30

13. 4. 2025, 18:30

Jak se nám to mohlo stát!?

6. 4. 2025, 18:30

Útěk

10. 4. 2025, 19:00

Racek

Přímý přenos z dejvického divadla

12. 4. 2025, 19:30

Amatér

18. a 19. 4. 2025, 19:30

20. a 27. 4. 2025, 18:30

Vyšehrad dvje

24. 4. 2025, 16:30

Moře na dvoře

Zlevněná projekce

24. 4. 2025, 18:30

Navždy s vámi

25. 4. 2025, 19:30

Klub rváčů

26. 4. 2025, 19:30

Žlutou žábou do země
modrého nebe

Divadlo

9. 4. 2025, 19:30

Velký sál JC

Co to píšeš, miláčku

11. 4. 2025, 19:30

Velký sál JC

Otec v šestinedělí

One-man show Romana Vojtky

16. 4. 2025, 19:00

Koncertní sál JC

Opravná duší

Hudebně literární pořad

23. 4. 2025, 19:30

Velký sál JC

Vedlejší účinky

6. 5. 2025, 19:00

Velký sál JC

Maryša

26. 5. 2025, 19:00

Velký sál JC

Žáby

30. 5. 2025, 17:00

Jupiter club

Popelka

Různé

4. 4. 2025, 15:00

Šebestiánovo náměstí

Slavnostní zahájení

rekonstrukce náměstí

5. 4. 2025, 11:00

Fajtvův kopec

Otevírání silnic

5. 4. 2025, 14:00

Hasičská zbrojnice

Tradiční košť pálenek

6. 4. 2025, 10:00-15:00

Modrý statek Měřín

Velikonoční trhy

Zahrají Staropražští pardálové

9. 4. 2025, 18:00

Husův dům

Večer s hostem: Adélou

Svobodovou a Matějem

Velátem

12. 4. 2025, 17:00

Hasičská zbrojnice

Expediční kamera

13. 4. 2025, 14:00

Lesní klub Qitek, D. Heřmanice

Jarní slavnost a Tlapky radosti

24. 4. 2025, 18:00

Velký sál JC

Sportovec města za rok 2024

2. a 3. 5. 2025, 8:00-17:00

Hasičská zbrojnice

Den otevřených dveří

7. 5. 2025, 17:00

Pomník padlých, hřbitov Karlov

Pietní akt

7. 5. 2025, 20:00

Jupiter club

Prvorepublikový swing bál

10. 5. 2025, 9:00-17:00

Zahrada Husova domu

Férová snídane

10. 5. 2025, 12:00

Fara VM

Sraz historických a retro

kočárů

16. 5. 2025

Čas na čtení

28. 5. 2025, 19:00

Jupiter club

Chuť žít, Marek Orko Vácha

Výstavy

do 30. 4. 2025

Městská knihovna VM

Chvála pohybu

Výstava studentů GVM

4.-13. 4. 2025

Výstavní síň JC

Máte čas?

Vernisáž 3. dubna v 16:00

do 9. 4. 2025

Kavárna a bistro Kovomat

Jiné podobnosti

Výstava Erika Janouška

18.-21. 4. 2025

Muzeum VM

Prohlídky s květinovou

výzdobou

7.-31. 5. 2025

Muzeum VM

Stopy války ve Velkém Meziříčí

Vernisáž proběhne 6. 5. v 17:00

Součástí vernisáže je křest

knihy Aleny Hadravové

Koncerty

4. 4. 2025, 19:30

Velký sál JC

Tomáš Klus & Cílová skupina

5. 4. 2025, 17:30

Jupiter club

Fajtfest v centru vol. IV.

12. 4. 2025, 19:00

Jupiter club

Poetika

15. 4. 2025, 19:00

Velký sál JC

Hudba HP při svíčkách

19. 4. 2025, 19:00

KD Měřín

Šváb Fest

28. 4. 2025, 17:00

Velký sál JC

Duo Jamaha

29. 4. 2025, 17:00

Velký sál Jupiter klubu

Plácni si s muzikou!

Sluníčko a Slunko

27. 5. 2025, 19:00

Velký sál JC

4 tenoři a Unique Quartet

VGS

Kinosál JC, 16:30

8. 4. 2025

Migranti z Vysočiny do USA

15. 4. 2025

Fotograf Milan Skořepa

22. 4. 2025

Velká Británie

29. 4. 2025

Filipíny – země sedmi tisíc
ostrovů

Pravidelně aktualizovaný
kalendář akcí
naleznete na webu
www.velkomeziricsko.cz